

POOLAMÄE PARGI SUVEKONTSERDISARI

Algus kell 19.00 (Staadioni 10)

23.08 Meisterjaan

30.08 Taavi-Hans Kõlar, Paula Pajusaar, Eliise Urke

06.09 Ruslan Trochynskyi tütreaga

15.09 Kesklinna sügislaad ja Väikeste Lõõtspillide Ühing

Tallinna Kesklinna
Valitsus

www.tallinn.ee/kesklinn • 17. august 2018

Kesklinna Sõnumid

Hümni ühislaulmine

20. augustil kell 23.03 – hetkel, mil 27 aastat tagasi kuulutas parlament Eesti riikliku iseseisvuse taastatuse tähistame oma riigi taassündi Eesti hümni ühislaulmisega Harjumäel 20. Augusti väljakul.

Ees- ja kaasaulma on oodatud kõik koorid, ansamblid, solistid ning kogu linna- ja maarahvas, kes tahab oma vabas riigis laulda rökata ja kel Eesti hümn on hingele armas.

Tähistame üheskoos taasiseseisvumispäeva!

Muinastuli Inglirannas

25. augustil saabub traditsiooniks kujunenud muinastulede öö, mil päikeseloojangul süüdatakse taas tuhanded lõkked Eesti mererandades.

Et tähistada suve lõppu ja Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva, süütame lõkete keti ühe osana oma muinastule kell 20.38 Inglirannas (Russalka mälestusmärgi juurest veidi Piritu poole).

Kohaletulnu saab nautida imeilusat vaadet päikeseloojangule ja maagilistele tuledele ning kitarrimusiikat. Kui õhtu on jahe, siis pakume osalejatele pleede. Võtke kaasa hea tuju, piknikukorv ja tulge veetke suveõhtu rannas!

TALLINNA KESKLINNAS ELAB 64 345 INIMEST.

Linnaosa elanike arv suurenes juunis ja juulis kokku 210 võrra (kogu Tallinnas 525 võrra). 2018. aasta algusest on lisandunud Kesklinna 786 elanikku ehk linnaosadest enim. Tallinna on sel aastal juurde tulnud 2066 inimest.

Allikas: rahvastikuregister, 1. august 2018

Linnasuvi lõpeb pargipeoga

Peatselt lõppev suvi on toonud palju elevust Poolamäe parki. Sinna on kavandatud ka Kesklinna suurejooneline suvelõpupidu.

Poolamäe park Kalevi keskstaadioni ja tenniseklubi vahelisel alal polnud varasematel aastatel saanud just uhkustada suure tuntuuse ja rohkete aja-veetjatega. Sinna oli küll viis aastat tagasi rajatud jõulinnak ning mõistagi on pargis istepingid-prügikastid ja kõnniteed, kuid kõik veidi „väsinud“ ja uuendamise ootel.

Nüüd ongi Kesklinna valitsus tellinud Poolamäe pargi jaoks kaks tosinat mugavat istepinki. Uute pargipinkide paigaldamine algab neil päevil ja jõuab lõpule enne suvesooja möödumist, nii et pargis jalutaja või tervisportlane saab uuel pingil mõnusalt hinge tõmmata.

Augustis alanud Herne tänava remont muudab parki pääsemise senisest märksa turvalisemaks nii jalgrat-

turitele kui ka jalakäijatele. Veerenni neljapäeval võite pargi laval kuulda näha esinemas Meisterjaani. Seejärel esinevad 30. augustil Taavi-Hans Kõlar, Paula Pajusaar ja Eliise Urke ning 6. septembril Ruslan Trochynskyi tütreaga. Kulminatsioon saabub aga septembri keskel.

Sügislaad on tagasi! 15. septembril kell 11 algab Poolamäe pargis Kesklinna sügislaad, mis taas elustab vana tava veidi uuenedu vormis.

Nimelt korraldame seekordsel sügislaadal koos Eesti Grilliliiduga šašlökigrillimise meistrivõistlused – lõbusa rahvaliku võistkonnavõistluse. Selle avavoorus tuleb valmistada šašlök seakaelakarbonaadist, järgmises

selgub tooraine alles toidukorvi kättesaamisel. On ka fantaasiavoor, kus iga võistkond grillib, mida soovib.

Lisaks on laadal tavapärastel pikad read kaubalette hea-parema, eakohast tegevust leiavad lapsed ja end saab proovile panna street workout treeningus. Ent on ka üllatusi ja uudiseid, millest osa võiksid jääda kohapeal avastada.

Pärastlõunal tuleb Poolamäe pargi populaarseks saanud kontserdilavale Marko Matvere ja koos temaga Väikeste Lõõtspillide Ühing, kes panevad ühtlasi punkti meie sellesuisele kontserdisarjale. Sügislaadali kostitavad muusikaga veel paar kollektiivi.

Kogu päev on külastajatele tasuta. Tulge Poolamäele suve ära saatma!

Loe lk 2 Pargid uuenevad

Loe lk 3 Eakate nõukogust

Loe lk 4 Kadrioru 100 aastat

Loe lk 9 Uus haigla

Kesklinna Sõnumite järgmine number ilmub 14. septembril.

Väljaandja:

Tallinna Kesklinna Valitsus
tel: 645 7229

e-post:

keskinnasonumid@tallinnlv.ee
Trüki toimetanud: OÜ Rkontor

TÄHTSAD TEEMAD

Kui turvaliselt end tunneme?

Suve teine pool oli täis muret tekitavaid uudiseid: liikluses hukub aina rohkem inimesi, Tallinnas on järjest toimunud intsidente tulirelva kasutamise, kesklinnas vahistati noortest koosneva jõugu liikmed, ilmselt narkojoobes mees tungis lasteaia territooriumile, autojuhid eiravad südalinnas fooride signaale...

Seda jada võiks jätkata, aga selge on, et meil on aeg uuesti, täpsemalt – ikka ja jälle mõelda selle peale, kui hästi me oleme turvatud ja kui turvaliselt end tegelikult tunneme.

Alustaksin lasteaedadest. Pärast Mardi lasteaia juhtunut, kus ettearvamatult käitumisega narkojoobes mees ronis lasteaia territooriumile ja hiljem politsei ta vahistas, on Kesklinna valitsus pöördunud linnaosa kõikide lasteaedade poole ettepanekuga paigaldada nende ruumidesse nn SOS-nupud. Need võimaldavad lasteaia valvelaust kutsuda ühe klikiga abi, ilma et peaks midagi häirekeskuse operaatorile selgitama. Loodan, et juba paari kuu jooksul on kõik lasteaiaid sellise nupuga varustatud ning lapsevanemad ja õpetajad saavad end rahulikult tunda.

Suurem väljakutse on aga üldine turvalisuse tajumine. Selge on see, et me tahaksime rohkem näha tänavapildis politseid. Selleks on mitu võimalust. Kõige otsesem, aga ilmselt ka kalleim variant oleks suurendada politsei- ja piirivalveteenistujate arvu. Kuna aga sellisest meetmest oleksid huvitatud eranditult kõik kohalikud omavalitsused ja Tallinna linnaosad, siis ei tasu ainult sellele lootma jääda. Kasuks võiks tulla suurem abipolitseinike kaasamine ja nende ridade täiendamine uute vabatahtlikega. Linnaosa võiks siin mängida toetavat rolli, aidates värvata ja koolitada.

Teine võimalus oleks kaasata munitsipaalpolitsei üldisesse korrakaitse. See nõuab muidugi vastava seaduse muutmist riigikogus ja lisaressursside andmist munitsipaalpolitseile. Inimesed kipuvad küll kiruma mupo ametnikke, et need tegelevad peamiselt trahvidega, aga unustatakse, et seadus ei lubagi neil politseid tõhusalt aidata. Olen kindel, et praeguse juhataja Aivar Toompere ja tema meeskonna juhtimisel saaks munitsipaalpolitseist tubli abijõud politseile meie turvalisuse tagamiseks.

Lõpetaksin mõttega, mida on väljendanud paljud Kesklinna elanikud ja meie sotsiaalkeskuse külastajad: äkki oleks tarvis kaaluda politseijaoskonna tagastamist südalinnapiirkonda?

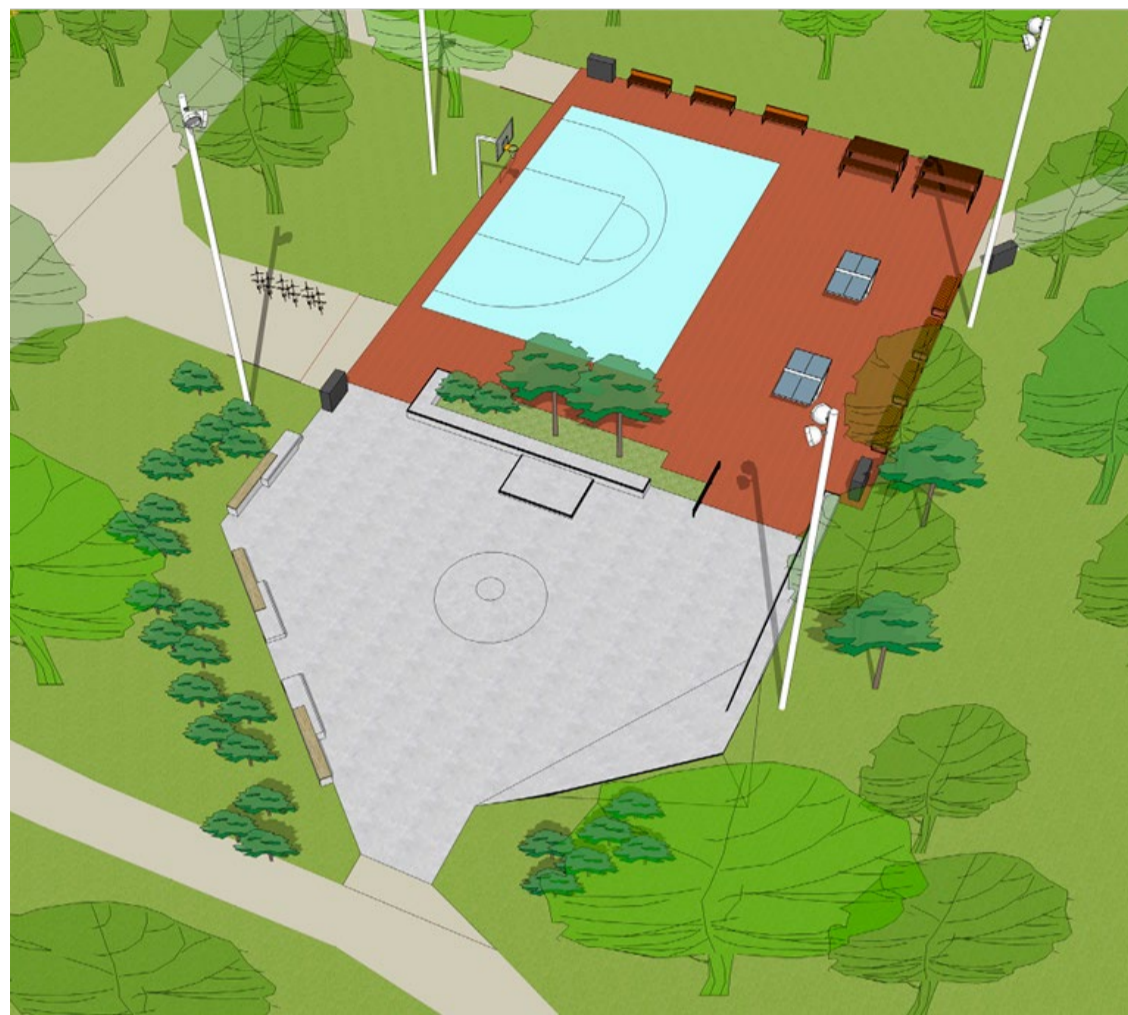
Vladimir Svet
Kesklinna vanem

Uus Maailm saab moodsa spordipargi

Kesklinnas asuvasse Koidu parki tuleb tänavasporti edendav uus rajatis – korvpalli- ja rula-platsiga spordipark.

„Kesklinnas laienevad uue spordipargi valmimisega märgatavalt võimalused harrastada tänavasporti,” tõdeb linnaosavanem Vladimir Svet. „Rajatise keskse osa moodustab betoonist skate-park rula ja tõukerattaga sõitmiseks, kuid see väljak on vaid osa spordipargist. Lisaks valmib tänavakorvpalliplats ja paigaldatakse kaks lauatennise-lauda. Spordipargi kasutajatele tulevad jalgrattahoidlad ja istepingid, mis kõik kokku koos värskel haljastuse ja valgustusega moodustavad korrastatud pargiala. Loodame, et Uue Maailma asumi elanikud, aga ka kõrval asuva humanitaargümnaasiumi õpilased ja teised linlased hakkavad spordiparki aktiivselt kasutama.”

Abilinnapea Vadim Belobrovtsevi sõnul panustatakse Tallinnas sel aastal varasemast märksa enam võimaluste loomiseks vaba aja aktiivseks ja mitmekesiseks sisustamiseks. „Tänavasport on muutumas üha populaarsemaks ning püüame Tallinnas vastata kasvavale nõudlusele. Praegu on linnas rajamisel korraga kolm spordiparki – Lasnamäel, Mustamäel ja Kesklinnas, kuid loodame ka teistesse linnaosadesse sarnased pargid rajada,” märkis abi-

linnapea. Koidu spordipark saab valmis septembri alguseks. Telli on Tallinna spordi- ja noorsooamet, kelle lepingupartnerina teeb tööd Terasteenus OÜ. Lisaks

paranevad enne sügise saabumist sportimisvõimalused vabas õhus veel paaris Kesklinna asumis: Luite metsa on rajamisel uus jõulinnak ja Russalka mälestus-

märgi juures olnud spordiinventar, mis Reidi tee ehitusele ette jäi, paigaldatakse pärast väikest remonti A. Le Coq Arena juurde.

Tammsaare park saab peagi valmis

Kuu aja pärast on Tammsaare park koos haljastuse, pargimööbli, valgustuse, turukioskide ja skulptuuridega lõplikult valmis.

15. septembrist peaks abilinnapea Tõnis Mölder sõnul saama rekonstrueeritud parki selle täies ilus nautida. Siis on ehitustööd lõpetatud ning paigaldatud pargimööbel, seadistatud valgustus, paigas on skulptuurid ja muud vajalikud aksessuaarid.

„Tallinna keskus saab nüüdise aegse kujundusega avatud pargi, mis on peatäna projekti lahutamatu osa ja mille üle võime juba lähikuudel uhkust tunda,” lausus abi-

linnapea. Lõpliku kasutusvalmiduse tähtaega on küll pikendatud hulga tegurite kokkulangemise tõttu. „Möödunud aasta hilissügise ilmad olid pargi ehitustöödeks ebasoodsad ning keeruliseks muutsid olukorra ka Uue Turu platsi arheoloogilised väljakaevamised ja vertikaalplaneerimise joonise muudatus,” selgitas Mölder. „Seetõttu sõlmiti selle aasta kevadel ehituse töövõtulepingu muudatus, milles lepiti kokku, et Tammsaare pargi põhitaru ehitustööd lõpetatakse esialgse 2. juuli asemel 15. augustiks ja pargi ametlik avamine on kavandatud 15. septembriks.”

Reidi tee 550 päevaga

Kolm nädalat tagasi algas ja peaks 550 päeva pärast valmis olema Reidi tee ja uus rannapromenaad.

Reidi tee kogupikkus on 1,9 kilomeetrit, kuhu tuleb 2+2 sõidurada ja kergliiklusteed. Lisaks rajatakse 700 meetri pikkune kaldakindlustus ja 40 000 ruutmeetrit muru. Piirkonda istutatakse üle 57 000 põõsa ja ligi 500 puud.

Ehitus hõlmab ka uue sademevee kollektori ja pumpla rajamist, mis aitab säästa Tuukri, Jõe ja Ahtri piirkonda üleujutustest. Tee alla paigaldatakse uued vee- ja kanalisatsioonitorustikud ning gaasi- ja keskküttetrassid.

Ehitustööde lõpetamine on kavandatud novembrisse 2019, uus tee peaks täiesti valmis olema 2020. aasta kevadeks.

3 KÜSIMUST

Vastab linnaosakogu liige Kalle Mikhels

1. Mida olete seadnud linnaosakogu liikmena enda prioriteediks?

Olen aastakümneid tegelenud turvalisuse ja õiguskaitse teemadega. Algul televisioonisaadete „Poolt ja vastu”, „Politseinädal” jt autori ja saatejuhina, siis Tallinna linnavolikogu korrakaitsekomisjoni liikmena ja Mustamäe linnaosa vanemana. Usun, et ka minul on väike osa selles, et elu meie linnas on muutunud turvalisemaks ja sõbralikumaks. Seda tööd tahaksin kindlasti jätkata.

Teine prioriteet on Tallinna ühistranspordi areng. Lisaks linnaliikluse korraldamine, uute parkimisvõimaluste loomine jms.

2. Mis on Kesklinnas hästi, mida muudaksite?

Mulle meeldib, et kesklinn on atraktiivne, seda eriti suvel, nii meie linna külalistele kui meile endile. On hea meel, et kiiresti areneb sadamaala ja Rotermanni kvartal, et Tallinna tramm hakkas käima lennujaama ja et kavas on uue trammiliini ehitus sadamasse. Olen uhke selle üle, et kesklinnas on Eesti ühed parimad koolid, kus töötavad pühendunud õpetajad.

Kindlasti sooviksin, et kinnisvaraarendajate huvidest lähtudes ei ehitataks linnas iga vaba tänavanurka või nurgatagust täis ilmetuid elumaju, vaid jääks rohkem ruumi rohelusele, laste mänguväljakutele, spordimiseks ja vaba aja veetmiseks.

3. Milline isiklik seos on teil Kesklinnaga?

Olen siin sündinud ja elan siiani oma sünnikodus. Kasvasin siin üles, käisin koolis ja olen töötanud suurema osa oma elust. Kõik, mis siin sünnib ja muutub, olgu see hea või halb, puudutab mind. See on minu linn, minu linnaosa, minu tänav ja minu kodu. Kõik see on mulle väga tähtis ja südame lähedane. Siin ongi minu elu!

Pika Hermann'i torn on 20. augustil külastamiseks avatud. Riigikogu kutsub kõiki tähistama Eesti taasiseseisvumispäeva ja külastama sel puhul Pika Hermann'i torni. Torn on huvilistele avatud kella 13–18. Ladusama sissepääsu korraldamiseks jagatakse külastajatele tasuta pääsmeid, kuhu on märgitud torni pääsu kellaeg.

Foto: Erik Peinar (riigikogu kantselei)

Läinud sügisel valmis hubane sotsiaalkeskuse filiaal Raua 1.

Eakate nõukogu pidas avakohtumise

Kesklinna eakate nõukogu esimesel kokkusaamisel 26. juunil arutati ennekõike kultuuri- ja vaba aja teemadel.

Esmalt tutvustas linnaosavanem regulaarseid üritusi vanemaealistele: sünnipäeva puhul õnnitlemine, filmiklubi, võimlemine, bussiekskursioonid kevadel ja sügisel. Lisaks pakub Kesklinna sotsiaalkeskus pidevalt mitmesuguseid ajaveetmise võimalusi, nagu tähtpäevade tähistamine, loengud, huviringid, teabepäevad, väljasõidud ja palju muud.

Peale selle on meie linnaosas kindel koht peredele ja eraldi lastele pakutaval aja viitel ning iga-aastastel suursündmustel kõigile kesklinlastele: aastavahetus, vabariigi aastapäev, vanalinna ja keskaja päevad, jaanipidu, sügislaul, adventikontserdid kirikutes. Kesklinna valitsus teeb ürituste korraldamisel koostööd asumiseltside jt MTÜ-dega.

Järgnes arutelu, kus kokkutulnud eakatel oli rõõmsatavalt palju ettepanekuid ja küsimusi, mis võiksid huvitada neid, kes seekord kohale tulla ei saanud. Seepärast teeme räägitust kokkuvõtte.

Avaldati soovi, et linnaosa toetaks eakate kinokülastusi Sõpruses. Samas pakub Kesklinna valitsus koos Põhja-Tallinna ja Kristiinega võimalust vaadata teisipäeviti Salme kultuurikeskuses tasuta filme. Kui uuel aastal kolib kultuurikeskuse ruumidesse linnateater ja eakate filmiklubile on vaja leida uus asukoht, siis võidak-

se kaaluda kino Sõprus.

Küsimisi, miks toimuvad välitreeningud Järve metsas, mitte Kardiorus. Vastus: Järve metsa terviserada on välitreeninguteks ideaalne, samuti tehakse neid koostöös Sparta spordiklubiga, mis tegutseb Järve metsa vahetus naabruses. Loomulikult võiks välitreeninguid olla rohkem ja koostöö ka mõne muu spordiklubiga pole tulevikus välistatud. Nii tegi linnaosa sel aastal koostööd spordiklubiga Reval, kus eakatel oli võimalus tasuta osaleda vesiaeroobika tundides.

Muret tunti ruumikitsikuse pärast Kesklinna sotsiaalkeskuses ja puuduva lifti pärast Hopneri majas, mis raskendab neljandal korrusel asuvasse saali jõudmist. Vastuseks oli hea uudis see, et läinud sügisel valmis sotsiaalkeskuse filiaal Raua 1, kuhu kolisid koduhooldus ja mäluhäiretega eakate päevahoid. Järgnevatel aastatel on plaanis rajada filiaal Kitseküla piirkonda ja samuti investeeritakse edaspidi sotsiaalkeskuse ruumide renoveerimisse. Hopneri maja kohta tehtud audit aga näitas, et siseruumidesse pole seal võimalik lifti paigaldada. Ainuke võimalus oleks sisehoov, kuid vanalinnas asuva maja puhul ei oleks see muinsuskaitsenõuetega kooskõlas.

Mis saab tudengimajast? Esitatud on kaks varianti: anda üürile mõne kohviku või hotelli pidajale või teha sellest Kesklinna vaba aja keskuse osa. Mõlemad variandid on vaagimisel.

Miks vabatahtlikud noored pakuvad oma abi välismaal ja mitte näiteks meie sotsiaalkeskuses, kus eakaid saaks aidata arvutite ja nutiseadmete kasutamisel? Järgmisest aastast ongi sinna tulemas üks noormees asendusteenistusse, kes hakkab eakaid nõustama. Samuti annab praegu üks inimene seal arvutinõu ja toimuvad arvutikursused eakatele.

Tallinn-Väikese piirkonna elanikud muretsevad oma kandi mahajäetuse pärast – seal pole kauplust ega pangagaautomaati. Turumajanduse tingimustes on niisugused otsused ettevõtjate teha. Küll aga on linnosa panustanud oma eelarvest piirkonna elukeskkonna parendamisse. Sel suvel remonditakse Juurdeveo ja Tina tänav, korrastati ja avati pidulikult 20. juunil Marta risti haljak (Marta 6a) Tallinna vanima mälestusmärgi juures.

Tundi huvi, kas eakate nõukogu üritustele tuleb teisi linnavõimu esindajaid. Kindlasti tuleb, teemast olenevalt. Näiteks järgmisel kokkusaamisel arutatakse Kesklinna turvalisust ja siis võib kuulda selgitusi valdkonna asjatundjatelt – kohtuma tulevad Kesklinna politsei juht Kaido Saarniit ja munitsipaalpolitsei osakonnajuhataja Triin Uudeväli. Kokku lepiti selleski, et järgmine eakate nõukogu toimub 27. septembril kell 15.30 Hopneri majas.

Herne tänaval käib remont

13. augustil algasid ja kestavad novembrini Herne tänavarekonstrueerimistööd Magasini tänav ja Herne 30 vahelises lõigus.

Tööd tehakse kahes etapis: kuni 31. augustini Herne 26 – Herne 30 vahelisel lõigul ja alates septembrist kogu töömaa ulatuses.

„Jalakäijatele ja jalgratturitele luuakse paremad ja ohutumad liikumisvõimalused, lisaks rekonstrueeritakse sõiduteed, korrastatakse liiklus- ja parkimistingimusi, lahendatakse sademevee äravool ja uuendatakse haljastus,“ selgitas Kesklinna vanem Vladimir Svet.

Magasini tn ja Herne 28 vahel uuendatakse kahesuunaline asfaltkattega sõidutee laiussega 5 m ja rajatakse mõlemale poole teed jalgrattarajad. Lõigus Herne 28 – Herne 30 rajatakse ühesuunaline asfaltkattega sõidutee laiussega 3 m. Magasini tn ja Tiigiveski pargitee vahelises lõigus tuleb paarisnumbritega majade poolsele küljele 2–2,5 m laiune kivisillutisega jalgte. Liikluse rahustamiseks rajatakse Magasini ja Herne tn tõstetud ristmik ning Herne 26 ja Herne 30 esisele künnised. Vaenäjajate liikumi-

se hõlbustamiseks paigaldatakse ülekäiguradadele braikivid. Tänavatele tuleb LED-tehnoloogial põhinev valgustus. Veel rekonstrueeritakse AS-i Tallinna Vesi finantseerimisel vee- ja kanalisatsioonitorustik.

Tööde ajaks on tänav tavaliiklusele suletud. Kohalikele elanikele ja firmade töötajatele tagatakse ligipääs tööle ja kodule. Et aga remont toob kaasa kaevetöid, siis ei saa läbi- ja ligipääs olla kahjuks kogu aeg ja kogu tänavalõigu ulatuses tagatud. Palume järgida ajutisi liikluskorraldusvahendeid.

Ehituse lepinguline kogumaksumus ületab 1,9 miljonit eurot. Töö tellija on kommunaalamet, teostaja AS TREV-2 Grupp. Objektijuht on Kaivo Jürgenson, kelle poole tuleks pöörduda probleemide korral telefonil 5832 5658 või e-kirjaga kaivo.jurgenson@trev2.ee. Kui lahendus jääb leidmata, teavitage Kesklinna valitsuse linnakeskkonna osakonda tel 645 7214.

Palume kannatlikkust ja vabandust töödega kaasnevate ajutiste ebamugavuste pärast.

Gonsiori tänav valmib jupiti

Uuendataval Gonsiori tänaval avati paar nädalat tagasi liiklusele esimene lõik, kogupikkuses saab taas sõita novembris.

Augusti algusest on Gonsiori tänav lahti Kivisillast (Maneežist) Raua tänavani. Sõita saab mõlemas suunas ühel sõidurajal. Pronksi tänavalt saab sooritada parempöörde Raua tänavale, mis Gonsiori tänavat avatud lõigu

kaudu lubab liikuda Kivisilla tänavale ja edasi Tartu maanteele või Liivalaia tänavale. Sarnaselt toimib liikluslahendus ka vastupidises suunas: tultes Kivisilla tänavalt saab läbida Gonsiori lõigu ning suunduda Raua ja Pronksi tänavat kaudu Narva maanteele.

Peagi valmivad Pronksi tänavalt saab sooritada parempöörde Raua tänavale, mis Gonsiori tänavat avatud lõigu

lemas suunas avatud samuti üks sõidurada. Loodetavasti saavad õppeaasta alguseks Pronksi piirkonnas suuremad tööd lõpetatud, mis toob liiklejatele leevendust.

Kogu ulatuses (Maneeži tn – Laagna tee) on rekonstrueerimistööde lepingujärgne tähtaeg 15. november 2018. Selle ajani on suunatud ümbersõidule ka bussiliinid.

Huvireis Kuremäele

Kesklinna valitsus korraldab 28. augustil eakatele kesklinlastele väljasõidu Kuremäele, kus on võimalus tutvuda Pühtitsa kloostri ja selle ümbrusega.

Buss väljub Tallinnast hommikul ja jõuab tagasi sama päeva õhtul. Vajalik on eelnev registreerimine, seda saab teha 24. augustini telefonil 645 7213.

Kohtade arv piiratud!

Tule Kesklinna sügisjooksule!

- 📍 5.09 Järve terviserajal
- 🚩 Start Viljandi mnt poolsest parklast
- 🕒 Kell 18.30 lastejooks
- 🏃 Kell 19.00 põhidistants 4,7 km

Lisainfo: Stamina.ee või Kesklinna valitsuse Facebooki leht

Tallinna Kesklinna Valitsus

KULTUUR

Kadrioru pargi sada aastat 1918–2018

20. sajandi alguse revolutsioonide ja sõdade pöörises Kadrioru park mõistetavalt tähelepanu ei pälvinud. Eesti Vabariigi loomisega algas aga pargis sootuks uus elu.

1918. aastal riigistas Ajutine Valitsus pargi. Eesti Vabariigi algaastail käis park ühe riigiasutuse käest teise kätte ja see hästi ei mõjunud. 22. juunil 1934 moodustati riigivanema dekreediga Kadrioru valitsemise komitee ja Kadrioru valitsejaks sai riigivanema vend, geograafiamagister Peeter Päts. Ta oli varem tegelenud topograafiaga, aga täiendas end ise linnaplaneerimise ja parginduse alal. Komitee asus innukalt parki heakorradama ja tegi ettevalmistusi ümberkorraldusteks.

1934–35 park mõõdistati ja valmis plaan, seejärel korraldati kavandite võistlus lossiaia ajakohasele lahendusele. Võistluse programm koosnes kahest osast: kujundada riigivanema lossi ümber suletud aed ja avalikuks kasutamiseks park. Tingimuste seas oli nõue laiendada lossi aeda ida poole ringteeni ja planeerida sinna hoone riigikantselei ja Vabariigi Valitsuse koosolekuteks (s.o nüüdne presidendi kantselei). Ala lossi tiibhoonetest kuni uue valitsushooneni tuli piirata 2,5 m kõrguse piirdega, ühendada ülemise aia terrassid treppidega ja korraldada ümber teed. August Weizenbergi tänava ja Narva maantee vahele nähti ette rajada uus tee trammiliini läbiviimiseks. Trammidepoo ja kontserdiaed August Weizen-

bergi ja Lydia Koidula tänava vahel tuli lammutada ja ala kujundada pargiks.

Võistlusel sai esikoha Anton Soansi ja teise Alar Kotli töö. Siiski ei rajatud aeda ühegi konkreetse võistlustöö järgi. Kuna Toila-Oru pargi rekonstrueerimisprojekti koostas Berliini aiandusfirma L. Späth, siis riigivanema soovil usaldati projekti tegemine hoopis neile. Nad kasutasid ära konkursitööde paremaid ideid ja enda kava järgi tehti ainult lossiesise müüri ääres paiknev püsilillepeenar.

1935. aastal nimetati Kadrioru valitsemise komitee ümber riigiparkide valitsuseks ja Kadrioru kõrval arvati riikliku tähtsusega esindusparkide hulka, mille korrastamiseks raha eraldati, ka Keila-Joa, Toila-Oru ja Pühajärve park. Algasid kavakindlad korrastamis- ja ümberehitustööd, mida juhtis direktorina Peeter Päts.

Uuendused Kadriorus

Rajati oma puukool (Jalgpalli 1) ja lilleaed (Lydia Koidula 34). Ehitati välja Luigetiigi väljak ja Kivisilla kolmnurk. 1936 likvideeriti alumises aias puidust paviljonid, ehitati püsililleaed, rajati uus muru, suurendati lossiesist liikumisplatsi. Metallpiire oli olemas juba varem, et tagada lossis resideeruva Konstantin Pätsi turvalisus.

1937 hakati ehitama kontserdiväljakut (Kotli), päikesekella väljakut (L. Späth, Kotli, Undriste) ja noorteparki (Seidra, Kotli). Viimane sarnanes plaanilahenduselt Euroopas

tol ajal levinud väliujulate ja noorte jaoks mõeldud vabaõhutegevuste harrastamise kohtadega. 1937 valmis praegune presidendi kantselei hoone. Selle ja lossi vahele, ülemise aia terrassile kujundas aiandusfirma L. Späth uusbarokse lahenduse.

1938 alustati alumise aia peateljele, nn suure allee lõpu, ümmarguse püsililleaia, samuti Luigetiigi püsililleaia ehitust. Lossiaia ehitamiseks vajalik muld hangiti pargi kirdeosast, kuhu kujundati ka nn Kirdetiigi saar ja kosk – Väike hundikuristik.

1938 loodi loodushoiu ja turismi instituut enamasti riigiparkide valitsuse töötajate baasil. Asutuse üldjuhiks sai Peeter Päts, kellele allusid nüüd juba looduskaitse, parkide ja turismi inspektorid ning kodukaunistamise peasekretär. Nagu näha, oli tol perioodil loodushoid, pargid ja kodukaunistamine au sees.

1939 toodi Peeter I maja ümbrusesse Kloostrimetsa talu maadelt kased. Varem regulaarsete võtetega kujundatud aed muutus looduspargiks. Peetri saun võeti koost lahti ja viidi ära.

Teise maailmasõja ajal taas pargi areng seiskus. 1945–1991 hooldas parki Tallinna haljasaalade trust. Parki koristati nagu iga teist haljasaala, aga ei väärtustatud kui linna pika ajaloo esindusparki. Taasiseseisvumise järel alustati pargi süsteemataalist restaureerimist. Loodi Euroopa ajalooliste parkide eeskujul Kadrioru Pargi väike-

1930. aastate ümberehitused on näha ca 1937. aastal koostatud pargi plaanil, kus all on õrnalt varasem situatsioon ja tugevamana selle peal uus kujundus.

Tallinna linnaarhiiv – TLA.149.5.459 leht 2

ettevõtte, millest nüüdseks on saanud Tallinna kommunaal-ameti haldusalas tegutsev linnaasutus Kadrioru Park.

1998 valmis ülemine aed: miraažisein, väike kaskaad, püsililleaed, parterid ja kaetud teed. 2000. aastal lõppes Kadrioru lossi restaureerimistööd ja hakati looma barokse siseruumiga õigetes proportsioonides välisruumi. 2012 valmis alumise aia ümbritsev kanal. 2014–18 taastati osaliselt kanalit ümbritsevad puude istutused (alus 1718. aastal Nicola Michetti koostatud plaan).

Kokkuvõttes võib väita, et

viimase saja aasta vältel on Kadrioru tehtud muudatusi, mis mõneti küll on rikkunud 1718. aastal Peeter I käsul rajatud barokse ansambli välisruumi, kuid viimase 25 aasta jooksul on väikeste sammudega ja sihikindlalt liigutud Eesti väärikaima ja stiilipuhtaima ansambli ennistamise poole. Pargis on esindatud regulaarpark (alumine ja ülemine aed), vabakujunduslik park (tammesalu lähiümbrus) ja rahvapark (Luigetiigi ja kontserdiväljaku vaheline ala).

Kadrioru park on vaieldamatult nii Tallinna kui ka kogu

Eesti esinduspark ning väärib selle teadvustamist ja kohast arendamist.

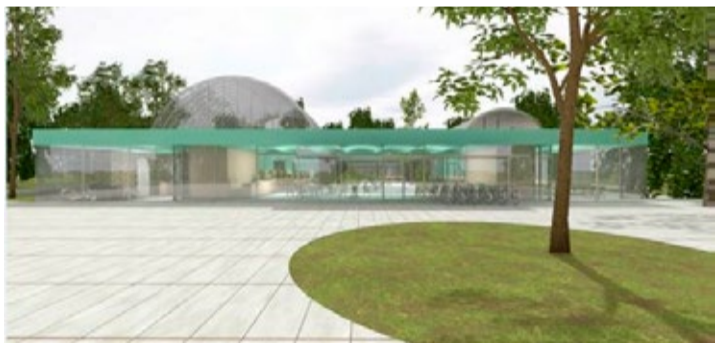
Kasutatud kirjandus:

Tammoja, N. (1982). Kadrioru pargi kujunemise 3 põhilist etappi. Ehitus ja arhitektuur 1. Vohli, S. (1987). Kadrioru ikonograafia 3. ERA.T-76.1.12255.

Tammet, T. (2003). Eesti pargi- ja aiaarhitektuur 1920.–30. aastatel. Tallinna Trükikooda.

Kersti Lootus

maastikuarhitekt

Kadrioru parki rajatakse aednikemaja

Kadrioru parki on planeerimisel oranžerii ehk aednikemaja; arhitektuurivõistluse võitis Karisma arhitektid OÜ ideekavand.

Ideekonkursiga otsiti pargi ajaloolise lossiaedniku (oranžerii) hoonete kompleksile tänapäevast arhitektuurilahendust, miljöösse sobivas mahus ja välisilmega. Hoone on kavandatud Kadriorus asuvale kinnistule aadressiga Lydia Koidula 34, ajaloolise oranžerii asukohta, mis esialgu laius küll oluliselt suuremal alal, kuid on praeguseni kasutusel Kadrioru aiandina.

Võidutöös on põnevalt ja oskuslikult seotud aednike töised toimetamised avalike funktsioonidega. Ka hoone sisu on planeeritud lennukas ja

Kadrioru parki rikastav. Peale pargitöötajate töötingimuste nüüdisajastamise on hoonet avatud linnakodanikele ja külalistajatele. Kadrioru pargi direktori Ain Järve sõnul kujuneb kavandatavast hoonest terviklikult toimiv aianduskompleks pargi hoolduseks vajalike ruumidega: kasvuhooned, hooldustehnika hoiuruumid, töökojad, laoruumid ning personali, sh haljastajate ja aednike töö- ja abiruumid.

„Samuti on hoonete seadud ülesanne tutvustada pargi ajaloo, maastikuarhitektuuri ja haljastuse hooldamisega seotud teemasid avalikkusele, milleks on hoonesse ette nähtud talveaed, kohvik ja erialakirjanduse raamatukogu koos õppeklassiga,” täpsustas Järve.

„HELISEV LINNAMÜÜR“

Tavapärase septembrikuu esimese laupäeva asemel paneb Kodulinna maja koos oma heade sõprade ja mõttekaaslastega sellel aastal linnamüüri heliseva pühapäeval, 2. septembril. Oma ajaloolises väärikuses on 1. september nii tähtis, et me ei sõanda seda häirida.

Niisiis – pühapäeval. Alustame kell 9 Viru väravas koos huvikeskuse Kullo rahvamuusikaansambliga Piibar. Kullo noored esinevad veel kahes kohas.

Kolmel korral kohtute Tallinna muusikakooli õpilastega, 17 tornis või väravas tegutseb Otsa kool. Eelnevatel aegadel on Kitsetorni asupaigas lõõtsa tõmmanud Juhan Uppin, tänava andis ta soovitusse kutsuda Ott Leitham. Nii ka tegime. Ansambel Tuuleviilid on ikka Kiek in de Köki kõrval. Neitsitorni juures laulab seekord korp! Rotalia meeskoor. Rahvatantsurühma Savijalakesed kaerajaan on Tallitorni ees.

Kodulinna maja on väga tänuväärne Andres Mustonenile, kes ütles, et loomulikult ei unusta Hortus Musicus huvilisi oodata Lühikese jala väravatornis. Tallinna saksofoniorkester aitab oma mänguga meelde tuletada, kus asus Nunne värav.

Kuldjala lauluselts meenutab neile nime andnud tornis hiljutist Visbys käiku. Segakoor I.N.T.A. laulab tänava Hattorpe-taguse torni jalamil nn Šoti klubi aias. C-Jam on oma tavalise kauni terrassi asemel seekord Paksu Margareeta külje all. Endist torni Vana vene kiriku juures meenutame nüüd Kuninga sepikojas Uuel tänaval.

Bremeni torni kolmandal korrusel kõlavad Eduard Tomani ja Igor Jeltsovi esitused sadamalaalud, millele pealkirjaks sai pandud „Eh, Odessa”. Siinjuures ettehoiatus: Bremenis tuleb teiselt korrusel kolmandale ronida mööda redelit. Seega andku igaüks enesele aru, suudab ta või ei. Laulmas võib kuulda veel Karolin Saart ja Kadri Alilkmäed ning päeva lõpuks kell 21 Helin-Mari Arderit Hellemanni torni viimasel korrusel.

Paljudes kohtades tõlgendavad Tallinna ülikooli tudendid kuuluvat muusika koreograafiasse ja iga peatuspaika tutvustavad kunstiakadeemia või vanalinna täiskasvanute gümnaasiumi õppurid. Selle eest, et kokku ligi 600 muusikut-tantsijat-ajaloouustajat ning nende esinemisi vaatama tulev rahvas üksteist üles

leia ja üldse asjad laabuks, kannab juba staažika partnerina hoolt 21. kool.

Vanadel aegadel olid tornidel pealikud, mõnel ka kaks. Need lugupeetavad aitasid ehitusmehi, andsid torni või värava tarbeks jupi oma kruntdist, hankisid ehitusmaterjali, lisasid kulutustesse raha. Tänuks võisid tornile anda oma nime ja hoida võtmeid. Püüame omal moel seda vana tava taas elustada. Võtmeid hoiavad ka praegu Kiek in de Kökis Toomas Abiline ja Neitsitornis Tõnu Pedaru. Nii on ameti tõttu pealik mitmeski tornis. Kodulinna majal on kombeks anda aunimetust Kodulinna maja sõber, mille on siiani pälvinud tekstiilikunstnik Ivika Kärmik, kultuurihuviline Mall Väljan, munitsipaaltootajad Pille Orav ja Jüri Lump, endine TVTG direktor Ene Pedai, galerist Juhan Kohal, vanavara kolleksionäär Toomas Öunapuu, Kadrioru Pargi juht Ain Järve. Ka nemad on oodatud sellesse ühepäevapealiku rolli. Loeme enesele suureks auks, kui ettepaneku ühineda tornipealikega võtavad vastu peaminister Jüri Ratas, riigikogu liige Toomas Vitsut, president Arnold Rüütel, kunstiakadeemia rektor Mart Kalm,

Kesklinna vanem Vladimir Svet, muinsuskaitsejuhid Boris Dubovik ja Henry Kuningas. Kaheksa torni ootavad veel üheksa päevaks aunimetuse TORNIPALIK kandidaate, kelle kohustus on olla kena esinejate vastu. Mil moel kena, jääb igauhe enda otsustada.

Kogu see suur ettevõtmine on peamiselt õhinapõhine, nagu maestro Mikk Sarv kunagi ütles. Mõned kultused aitab katta kultuuriamet, hulga asju aitab ajada Kesklinna valitsus. Kaasamõtlemiseks ja tegutsemiseks on aga võimalusi küllaga. 21. ja 28. augustil kell 16–18 on Kodulinna majas veel viimased kokkusaamised ja täpsustamised. Kellel tahe kampa lüüa, tulgu kohale või helistagu enne numbril 507 9565.

Kogu „Heliseva linnamüüri” kava on Kodulinna maja kodulehel www.kodulinnamaja.ee. Ka FB-s on samanimeline leht.

Meeldivaid kohtumisi!

Tiina Mägi

Euroopa õuekunstnik Tallinnast Michel Sittow (1469–1525)

Tänavu esmalt Washingtoni rahvuskunstmuuseumi ja seejärel Kumu avatud Tallinnast pärit maalikunstniku Michel Sittowi näitus on esimene temale pühendatud isikunäitus.

Suurem osa Sittowi teostest on hävinud, tema isik taastavastati alles 1839 ja tema Tallinna-päritolu alles 1940. aastal. Eestis hakati Sittowi vastu huvi tundma 1960.–70. aastatel, kui uuriti Niguliste kiriku Kannatusaltarit. Pool sajandit hiljem on Kumu mitmelt poolt maailmast vaatamiseks-võrdlemiseks kokku toodud 19 Sittowile omistatud maali. Asjaolu, et Põhja-Euroopast pärit keskaegse kunstniku kohta on niigi palju teada saadud, on erakordne.

Kes oli see Tallinnast pärit

meister, kelle oskusi ja annet hindasid tema kaasaegsed Euroopa valitsejad ja õukonnad?

Sündinud Revalis

Keskaja lõpus oli Tallinn (tollal Reval) keskmise suurusega nn Hansa kaubalinn, kus 16. sajandi algul elas ligi 7000 inimest. Linna valitsenud kaupmehed, käsitöölised ja linnakodanikud olid valdavalt välismaist päritolu. 1469. aastal sündinud Micheli isa Clawes van der Sittow saabus Revalisse arvatavalt Põhja-Saksamaalt, millele viitab tema perekonnanimi (Zittow-nimeline kirikuküla asub Wismarist paarikümne kilomeetri kaugusel). Micheli ema oli soomerootsi päritolu Margarethe Molnere.

Clawes sai 1457. aastal Re-

vali kodanikuks ja käsitöömeistreid ühendava Kanuti gildi meistriks, oma kaasajal oli ta tunnustatud maalija ja puunikerdaja. Tellimusi pidi tal olema rohkelt, sest talle kuulusid hooned Laial tänaval (praegu maja nr 38) ning hiljem kaks kinnistut Rütli tänaval (praegu Rataskaevu 22).

Michel omandas alghariduse Oleviste kiriku linnakoolis. Esiklapsena oli ta kohustatud jätkama oma isa ametit ning omandas esialgsed teadmised kunstist tema töökojas. Isa surma järel 1482. aastal aitasid pere ja sugulased lootustandval noormehel võtta ette rännuaastad välismaal, et täiendada end parimate meistrite käe all.

Õpipoisina Brugges ja mujal

Kevadel 1484 lahkus alaealine Michel Revalist, et täiendada oma kunstioskusi toona Põhja-Euroopa tähtsamas kunstikeskuses Brugges (tänapäeva Belgias). Õukonna kohalolu ja vilgas kaubandus löid seal soodsa pinnase kunstide õitsenguks ja tõmbasid ligi andekaid meistreid. Kaubandus- ja diplomaatiliste suhete kaudu levisid nende tööd üle Euroopa. Tuntumatest meistritest olgu mainitud Jan van Eyck (u 1390–1441) ja Hans Memling (u 1435–1494). Viimase juures õppis arvatavalt ka Revalist saanud Michel, kuigi ajaloolikatest sellele kinnitust ei leia. Kahe kunstniku loominguvõrdluse põhjal saaks siiski väita, et Michel võis olla Brugge tole aja kõige edukama maalikunstniku üks andekamaid õpilasi.

Memlingi juures omandatud oskused ja võib-olla ka tema soovitus olid eeldused, et Michel kutsuti 1492. aastal Hispaania valitsejanna Kastilia Isabeli (1451–1506) teenistusse Toledos. 23-aastase Micheli aastapalgaks nimetati 50 000 maravediid, mis oli Isabeli õukonnas suuruselt viies palk. Michel pidi juba enne seda olema tunnustatud meister, kes oli tuttav parimate kunstnike loominguga mitte ainult Ma-

Niguliste kiriku Kannatusaltari.

dalmaades, vaid ka mujal ning oli tähtsusest järelejäetav kaupmeeste kui ka kuningakodade tellimusi.

Meistrina Euroopa õukondades

Õukonnakunstniku ametil olid oma eelised ja puudused. Kõrge palk, võimalus õukonnas suhelda ja mõtteid vahetada andekate ametivendade ja vaimuimeestega olid kindlustatud seni, kuni sa täitsid valitseja antud ülesandeid, nt valmistada lühikese etteteatamisega diplomaatiliste visiitide kingitusi. Ära ei tohtinud põlata ka lihtsamaid töid: lippude maalimist ja tarbeesemete kaunistamist või pidustuste dekoratsiooni. Õuekunstniku üks vastutusrikkamaid ülesandeid oli maalida portreid poliitiliste liitude eesmärgil korraldatud abielude sõlmimiseks, kuivõrd tutvumine tulevase kaasaga toimus enamasti pildi vahendusel.

Sel ajal, kui Michel astus Kastilia Isabeli teenistusse, oli käsil Kastilia, Leoni ja Aragóni kuningriikide ühendamine tervikuks, mida tunneme tänapäeva Hispaania. Kuna õukond oli väga liikuv, on meister

Micheli tegevus aastatel 1492–1502 dokumentaalselt jälgitav Toledos, Burgoses, Granadas, Seviljas, Zaragozas, Madridis ja mujal. Sellest ajast on pärit Sittowi üks intrigeerivamaid töid, 1490. aastatel valminud väike maal noormehes punase mütsiga, mida on peetud tema autoportreeks.

Kuigi Michel oli ametlikult Isabeli teenistuses kuni kuninganna surmani 1504, viibis ta juba 1502–1506 Burgundias Isabeli õemehe, Habsburgi dünastiast pärit Philipp Ilusa teenistuses. Euroopa õukondade teenistuses oli Sittow ka aastatel 1514–1518. Habsburgide palvel saabus ta 1514 Taani kuninga Christian II (1481–1559) juurde, et maalida temast portree tema tulevase abikaasa Austria Isabella jaoks. Seejärel saatis Austria kuninganna Margarete ta edasi Inglismaale maalima Henry VIII õde Mary Rose'i. Maryst pidi saama Habsburgi Karli (1500–1558), tulevase Hispaania kuninga ja Saksa Püha Rooma keisririigi valitseja abikaasa. Meisterlik portree seda abielu enam õnnistada ei suutnud, see jäi ära. 1515–1518 viibis kunstnik Habsburgide õukon-

dades Hispaanias, Madalmaades ja Austrias.

Tagasi Revalis

Pärast Philipp Ilusa surma saabus Michel 1506. aastal tagasi Revalisse. Naasmise põhjused olid ema surm ja pärandiasjad. Pärast oma naise surma 1501 oli võõrasa jätnud testamendiga poegadele määratud pärandi endale. Need uudised sai Michel teada alles kolm aastat hiljem. 1506. aastal otsustas ta pärandiasjade korraldamiseks kodulinna sõita. Samal aastal võeti Michel meistrina Kanuti gildi liikmeks. Ajaloolased on püüdnud otsinud sellest perioodist pärinevaid töid. 16. sajandi algusest säilinud Püha Jüri puuskulptuuri põlistas Sittowi tööks aga hoopis kirjanik Jaan Kross oma jutustuses „Neli monoloogi Püha Jüri asjus.“

Uuesti saabus Michel Sittow Revalisse 1518. Ajend võis seekord olla võõra surm, mille järel Michel sai oma pere vara täielikult tagasi. Peagi abiellus 49-aastane kunstnik siin jõuka kaupmehe Hanz Allunze tütre Dorotheaga. Sittow asus Revalis täitma ka mitut vastutusrikkast ühiskondlikku ametit, 1523 sai ta Kanuti gildi vanemaks. 1525. aastal suri Sittow ootamatult katku ja maeti arvatavasti Niguliste kirikusse.

Michel Sittowi loomingulise pärandi saatus on paraku suures osas saladuseks jäänud, nagu kaugete aegade inimeste elu ja looming sageli. Paljud lossid, kus Sittowi teoseid kindlasti leidis, hävisid tulekahjus. Teosed vahetasid omanikke, millega seoses kadus mälestus nende päritolust, rääkimata autorist. Michel Sittowile kindlalt omistatavaid töid on alles jäänud ainult kolm. Selle üle, kas tema pintsel on puudutanud ka Niguliste kiriku Kannatusaltarit, vaidlevad ajaloolased edasi.

Eero Kangor

kunstiajaloolane

Väikest maali noormehes punase mütsiga on peetud Michel Sittowi autoportreeks. Eesti kunstimuuseumi foto.

HOPNERI MAJA

NOORTE
VANAMUUSIKA-
STUUDIO
ootab uusi liikmeid!

- Proovid toimuvad alates 3. septembrist igal esmaspäeval kell 16.30–18.00.
- Keskaja ja renessansi muusika interpretatsiooni alustega tutvumine, laul ja pillimäng, kontserdid.
- Opetaja Maria Staak (vanamuusikaansambel Rondellus).
- Kuutasu 20 eurot.

Info ja registreerimine info@hopnerimaja.eu • tel 645 5321

KULTUURI
ÖÖ
2018

Vabaduse
väljakul
Balti
pealinnade
orkestrite
kontsert

tallinn.ee/kultuurioo

Stig Ræsta

Lenna

25.08
Tasuta!
Tallinnas

Tallinna
Kultuuriamet

LINNAELU

Linnamüüri torne saab külastada ühispiletiga iga päev

Linnamuuseumi suurtükitorni Kiek in de Kök, Neitsitorni muuseumikohvik, Tallitorni ja Lühikese jala värvatorni koos neid ühendava kaitsekäiguga on külastajale avatud tervikuna ühise piletiga. 31. augustini saab tervet kompleksi külastada seitse päeva nädalas.

Kahe eraldi muuseumi – Kiek in de Kök ja Neitsitorni muuseumikohvik – asemel tegutseb suvest üks linnamuuseumi filiaal nimetustega Kiek in de Koki kindlustustemuuseum. See ühendab kaitsekompleksi, mis koosneb neljast tornist, neid ühendavast kaitsekäiguga linnamüürist ja

bastionikäikudest. Muuseumis saab ülevaate sõjapidamisest ja Tallinna kaitsmisest läbi ajaloo. Kompleksi näitused tutvustavad linna veevarustuse ajalugu, siinset kohvikute ja maiustuste tootmise minevikku ning koha muutumist linlaste elupaigana.

Ühe piletiga saab külastada kõiki kaitsekompleksi maa-pealseid üksusi alates Kiek in de Kökist kuni Lühikese jala värvatornini. Kaitsekäigult avanevad ainulaadsed vaated üle Taani Kuninga aia Toompea nõlvadele, Tallinna lahele ja vanalinnale. Muuseumis tegutseb võrratute vaadete ja Neitsitorni muuseumikohvik,

kunagine legendaarne kunstnike kodu ja 1980. aastate kultuskohvik.

Muuseumikompleksi elamusliku külastuse tagavad nelja ja torni ekskursioonid, mida saab tellida eesti, inglise, vene ja soome keeles. Täpsem info telefonil 644 6686 ja e-posti aadressil kok@linnamuuseum.ee. Ühine pilet maksab 7 eurot, sooduspilet 4.50. Bastionikäikudele pääseb endiselt eraldi piletiga otse Vabaduse väljakule avaneva raidkivimuuseumi kaudu või Kiek in de Kökist algavate ekskursioonidega.

Raepress

Vanad hauakivid saavad rahu

Reidi tee ehitus tõi päevavalgele vanu hauakive, mis on pärit Tallinna kalmistutelt ja viidud nõukogude ajal Russalka monumendi juurde kalda kindlustamiseks.

Kivid on väidetavalt kalda kindlustusse toodud 1950-ndatel hävitatud Kopli, Kalamaja ja juudi vanalt kalmistult. 9. augustil kogunesid Reidi tee ehitusalale ajakirjanikud, kellele selgitati hauatähiste saatust. Seni leitud paari-

kümnest hauakivist enamik kavatsetakse pärast arheoloogide töö lõppu paigutada Kopli parki endise kalmistu alale.

„Osa hauakividest on pärit vanalt juudi kalmistult Magasini 27. Kesklinna valitsusel on juudi kogukonnaga kokku lepitud, et need kivid antakse üle kogukonnale, korraldades nende paigutamise esialgu juudi kalmistule Rahumäe 5 ja hiljem juba viia tagasi vana kalmistu territooriumile,” sel-

gitas Kesklinna vanem Vladimir Svet. Ta lisas, et tulevikus on plaanis tellida juudi kalmistu projekt, misjärel võiks seal pärit hauatähiseid eksponeerida.

„Oleme tänulikud kõikidele osalistele, kes olid valmis nii suure tähelepanuga suhtuma vanade hauatähiste saatusesse ning leidma ressursse keeruka projekti jaoks, et Reidi tee arendus kulgeks inimlike tundeid riivamata,” lisas Svet.

Tallinna Filharmoonia kutsub Pika tänava pidustustele

Vanalinnas südames ajaloolises Mustpeade majas tegutsev Tallinna Filharmoonia kutsub linlasi külla püha-päeval, 30. septembril.

Kell 12 algab Vabaduse väljakult muusikaline rongkäik, mis suundub mööda Harju tänavat ja üle Raekoja platsi Pikale tänavale Mustpeade

majja. Maja on külalistele avatud alates keskpäevast kuni kella 16-ni, mil kõik on tervitatud rohelistest uksest sisse astuma, et avastada muusikalist maailma ning tutvuda maja endaga. Näiteks saab uue hooaja avapidustustel näha maja kõiki saale: Valget saali ja Olavi saali, Keldrisaali ja Vennaste

saali ning Vennaste tuba.

Külalistele esinevad Tallinna Kammerorkester, TAFF Clubi džässmuusikud ja avatud on barokituba. Majas on mitu kohvikut ning näitus oma juubelihooaja lõpetanud Tallinna Kammerorkestrist. Muusika- ja Mustpeade maja teemalisi ettevõtmisi on päeva-

kavas nii suurtele kui ka väikestele. Pika tänava pidustused lõpetab soovikontsert Mustpeade majas. Üritus on kõigile tasuta!

Terve päeva vältel saab osta soodsa hinnaga pileteid Tallinna Kammerorkestri ja TAFF Clubi uue hooaja kontsertidele. Piletid on ka möödu-

võtmiste auhinnaloosis.

Tallinna Kammerorkester alustab tänavu oma 26. hooaega, Raivo Tafenu veetav džässiklubi TAFF Club aga seitsemendat hooaega.

PLANEERINGUTEST

Pirita tee 32, Pirita tee 50 ja Maarjamäe tn 11 kinnistute ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul 31.08–14.09.2018 Pirita tee 32, Pirita tee 50 ja Maarjamäe tn 11 kinnistute ning lähiala detailplaneeringu. Nimetatud detailplaneering on vastu võetud Tallinna Linnavalitsuse 13. juuni 2018 korraldusega nr 904-k, aktsiaseltsi R-KONSULT töö. Planeeritava ala suurus on 3,60 ha. Detailplaneering on koostatud eesmärgil liita ärimaa sihtotstarbega Pirita tee 32 ja tootmismaa sihtotstarbega Pirita tee 50 kinnistud üheks ärimaa sihtotstarbega krundiks, määrata ehitusõigus moodustatavale krundile kuni 4 maapealse korrusega elamu ehitamiseks ning moodustatava krundi ja üldkasutatava maa sihtotstarbega Maarjamäe tn 11 krundi kasutamise tingimused.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda igal tööpäeval töötaja jooksul Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>.

Türi tn 4 kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul 20.09–4.10.2018 Türi tn 4 kinnistu detailplaneeringu.

Nimetatud detailplaneering on vastu võetud Tallinna Linnavalitsuse 20. juuni 2018 korraldusega nr 967-k, aktsiaseltsi NORD PROJEKT töö nr 07230. Planeeritava ala suurus on 0,70 ha. Detailplaneering on koostatud eesmärgil jagada Türi tn 4 kinnistu üheks ärimaa ja üheks elamumaa sihtotstarbega krundiks, määrata ehitusõigus moodustatavale krundile kuni 4 maapealse korrusega ärihoone ehitamiseks ning moodustatavale elumaa krundile kuni 4 maapealse korrusega elamu ehitamiseks ning krundite kasutamise tingimused. Lisaks on elumaja krundile kavandatud ehitada alajaam.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda igal tööpäeval töötaja jooksul Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>.

Mardi tn 14a kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul 20.09–4.10.2018 Mardi tn 14a kinnistu detailplaneeringu. Nimetatud planeering on vastu võetud Tallinna Linnavalitsuse 13. juuli 2018 korraldusega nr 1080-k, K-Projekt Aktsiaseltsi töö nr 16017. Planeeritava ala suurus on 0,10 ha. Detailplaneering on koostatud eesmärgil muuta Mardi tn 14a kinnistu

ärimaa sihtotstarve elamumaa ning määrata ehitusõigus Mardi tn 14a kinnistule kuni 5 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega mitme korteriga elamu ehitamiseks ja krundi kasutamise tingimused.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda igal tööpäeval töötaja jooksul Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>.

Pirita tee 28 kinnistu ja Maarjamäe tänava äärsete krundide ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul 20.09–18.10.2018 Pirita tee 28 kinnistu ja Maarjamäe tänava äärsete krundide ning lähiala detailplaneeringu. Nimetatud detailplaneering on vastu võetud Tallinna Linnavalitsuse 27. juuni 2018 korraldusega nr 1012-k, aktsiaseltsi R-KONSULT töö. Planeeritava ala suurus on 9,20 ha. Detailplaneering on koostatud eesmärgil moodustada ümberkruntimise teel planeeritud maa-alale kokku 13 krunti ja määrata ehitusõigus ühele elamumaa sihtotstarbega krundile kuni viie kuni 4 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega elamu ning alajaama ehitamiseks; ühele kuni 10% ärimaa ja vähemalt 90% elamumaa sihtotstarbega krundile kuni nelja kuni 6 maapealse ja ühe maa-aluse korrusega elamu ehitamiseks; neljale kuni 10%

ärimaa ja vähemalt 90% elamumaa sihtotstarbega krundile kokku kuni seitsmeteistkümmeni kuni 4 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega elamu ja ühe alajaama ehitamiseks; ühele ärimaa sihtotstarbega krundile lasteaia tarbeks mõeldud 2 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega hoone ja kahe abihoone ehitamiseks; kolmele üldkasutatava maa sihtotstarbega krundile haljasalade ja promenaadi ehitamiseks ning kolmele transpordimaa krundile tänavate ehitamiseks.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda igal tööpäeval töötaja jooksul Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>.

Roopa tn 1 krundile püstitatava hoone detailplaneeringu lahenduses määratud tingimuste täpsustamise projekteerimistingimuste eelnõu avalik väljapanek

Tallinna Kesklinna Valitsus viis 12.06.2018 läbi Roopa tn 1 krundile püstitatava hoone detailplaneeringu lahenduses määratud tingimuste täpsustamise projekteerimistingimuste eelnõu avaliku väljapaneku järgse avaliku arutelu. Ajavahemikul 20.03–3.04.2018 toimunud avalikul väljapanekul esitati üks vastuväidet ja ettepanekuid sisaldav pöördumist. Detailplaneeringu avalikust arutelu võtsid osa vastuväite esitanud isikute esindajad, projekteerija, kinnistu arendamisest huvitatud isikud ja linnaosa esindajad. Sisulist arengut arutelul ei toimunud, kuna vastuväite esitajad ei taganenud oma varem väljendatud vastuväidetest. Edasise menetlemisega tegeleb Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

Kesklinna valitsuses toimunud Roopa tn 1 avalikust kordusarutelu

võtsid osa vastuväite esitanud isik, projekteerija ja linnaosa esindajad. Roopa tn 3 vastuväidete esitajate esindaja on nõus vastuväidetest loobuma, kui edasisel suhtlusel saavutatakse sobivad lahendused ja kokkulepped Roopa tn 3 kinnistul olevate ehitiste säilimise ja püsivuse osas Roopa tn 1 elamu püstitamisel. Arhitekt Aigar Roht võtab ühendust Koidu tänavalt juurdepääsu kokkuleppe saavutamiseks Koidu tn 40 kinnisajaja omanikuga. Ükski osaline ei välista projekteerimistingimuste realiseerimist, kui naabrite vahel on koostööd tehtud ning lahendatud vastuväidetest kajastatud küsimused.

Mere pst 10 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek ja arutelu

Tallinna Kesklinna Valitsus viis 19.06.2018 läbi Mere pst 10 kinnistu detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgse arutelu. Ajavahemikul 21.05–4.06.2018 toimunud avalikul väljapanekul esitati 3 vastuväidet ja ettepanekuid sisaldavat pöördumist. Detailplaneeringu avalikust arutelu võtsid osa vastuväite esitanud isikute esindajad, projekteerija, kinnistu arendamisest huvitatud isikud ja linnaosa esindajad. Sisulist arengut arutelul ei toimunud, kuna vastuväite esitajad ei taganenud oma varem väljendatud vastuväidetest. Edasise menetlemisega tegeleb Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

Asula tn 6d, 8a, 8b, 14, 14a, 16c ja 16d krundide detailplaneeringu avaliku

väljapaneku järgne avalik arutelu

Tallinna Kesklinna Valitsus viis läbi Asula tn 6d, 8a, 8b, 14, 14a, 16c ja 16d krundide detailplaneeringu (krundi pos 3 ja krundi pos 14) avaliku väljapaneku ja sellele järgnenud arutelu. Ajavahemikus 20.04–20.05.2018 toimunud avalikul väljapanekul esitati üks ettepanekuid ja vastuväidete sisaldavat pöördumist. Arutelu võtsid osa vastuväite esitanud isikud, projekteerija, kinnistu arendamisest huvitatud isikud, puutumuses olevad isikud ja linnaosa esindajad. Sisulist arengut arutelul ei toimunud, kuna vastuväite esitajad ei taganenud oma varem väljendatud vastuväidetest. Edasise menetlemisega tegeleb Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

Pirita tee 26d kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik väljapanek

Tallinna Kesklinna Valitsus viis 30.07.2018 läbi Pirita tee 26d kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgse arutelu. Ajavahemikus 21.05–18.06.2018 toimunud avalikul väljapanekul esitati 3 vastuväidet ja ettepanekuid sisaldavat pöördumist. Detailplaneeringu avalikust arutelu võtsid osa vastuväite esitanud isikud, projekteerija, kinnistu arendamisest huvitatud isikud ja linnaosa esindajad. Sisulist arengut arutelul ei toimunud, kuna vastuväite esitajad ei taganenud oma varem väljendatud vastuväidetest. Edasise menetlemisega tegeleb Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

www.goldenmask.ee / www.piletilevi.ee / www.fortius.ee / facebook.com/kuldneskeestis
Kõikidel etendustel on eestikeelne sünkroontõlge

09.-17.10.2018

TALLINN / NARVA / SILLAMÄE / VILJANDI

Kanutiaia huvikool kutsub ringidesse

Kanutiaia huvikool (Aia 12) on kesklinnas tegutsev munitsipaalhuvikool, kus saavad osaleda 4-19-aastased lapsed ja noored ning täiskasvanud, arendades end meelepärastes huvivaldkondades.

Esindatud on teatri-, kunsti-, tantsu-, muusika- ja tehnikaringid; rõivaste õmblemine ja disain, joonistamine ja maalimise ABC ning kunstistuudio, tantsustuudio, pilliõpe, koori-

stuudio, filmiring, robootika, puutöö ja meisterdamine.

Kokku tegutseb 47 huviringi, kuutasu jääb vahemikku 12-55 eurot.

Õpilaste vastuvõtt uueks õppeaastaks on alanud. Lisainfo kõikidest huviringidest, esimeste tundide ajad ja registreerimisvormi leiate koduleheküljelt www.kanuti.tln.edu.ee, telefon 644 0989.

Keskraamatukogu pakub koduteenust

Tallinna elanikele, kelleervis ei võimalda raamatukogu külastada, toob keskraamatukogu raamatud ja ajakirjad tasuta koju.

Keskraamatukogu pakub teenust inimestele, kes on piiratud liikumisvõimega püsivalt või ajutiselt (nt murdnud jalaluu, toimub operatsioonist) ning kel pole pereliiget või

sõpra, kes saaks tema eest raamatukogus käia. Raamatukogu töötajad viivad raamatuid, ajakirju jt teavikuid koju kord kuus. Korraga saab laenata kuni 30 teavikut. Raamatuid saab koju tellida nii telefoni kui ka e-posti teel.

Koduteenindusega liitumiseks tuleb kirjutada e-posti aadressil koduteenindus@tln.lib.ee või helistada numbril 683 0920. Oodatakse ka vihjeid inimeste kohta, kes võiksid seda teenust vajada. Saate raamatukogule inimese nõusolekul tema nimi ja telefoninumber või e-posti aadress ning abivajajaga võetakse ühendust!

lib.ee või helistada numbril 683 0920. Oodatakse ka vihjeid inimeste kohta, kes võiksid seda teenust vajada. Saate raamatukogule inimese nõusolekul tema nimi ja telefoninumber või e-posti aadress ning abivajajaga võetakse ühendust!

Noorte tänavakultuurifestival märgib suve lõppu

Suvele paneb punkti 29. augustil toimuv Snelli tänavakultuurifestival.

Tegevused Snelli staadionil ja selle lähikümb- ruses Toompargis algavad kell 14 ning vältavad öhtuni välja. Rikkalik festivaliprogramm pakub põnevaid elamusi, oskusi saab proovile panna jalgpalli-, tänavatantsu-, rula- ja tõukeratta- võistlustel, kuhu on oodatud osalema nii algajad kui ka edasijõudnud.

Põnevaid väljakutseid leiab avatud töötubadest – näiteks on kavas slackline'i, parkuuri, street workout'i, väljõusaali ja capoeira-treeningud ning lisaks saab oma oskusi lihvida rula

ja tõukeratta töötubades. Loominguliste tegevuste seast leiab festivalilt tänavamuusika ja stencil'i töötoad. Avatud töötubadesse on oodatud kõik huvilised ja liituda saab kogu festivali jooksul.

Muusikalist elamust pakuvad üritusel Noortebänd 2018 konkursi poolfinalistid ja peaesinejana astub üles Arop. Samuti saavad soovijad vaba lava raames oma loomingut esitleda – oodatud on põnevaid muusikalised etteasted, luulekavad vm. Festivali tegevustest osavõtt on kõigile tasuta. Lisainfot leiab Tallinna veebilehelt www.tallinn.ee/tanavakultuurifestival.

TREENINGPROGRAMM Avalik esinemine ja meediaga suhtlemine

Härmö Saarm on avaliku esinemise lektor ja meediatreener alates 1999. aastast. Viimased aastad ka mentor. Töötanud reporterina ja lavastajana raadios ning televisioonis. Õpetanud näitlejatööd Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Lavakunstkoolis ning režiid ja elektroonilist meediat Tallinna Ülikoolis. Hetkel töötab Tallinna Ülikoolis suulise suhtluskuse vabakutselise lektori, meediatreeneri ja mentorina. Kümne aasta jooksul on ta teadmisil edastanud tuhandetele kuulajale. Nende seas on tipp-poliitikuid, valitsusametnikke, firmade juhte, omavalitsusametnikke, õpetajaid ja kooliõpilasi.

N 13.09. / kell 18.00-19.30 / Loeng videonäidetega:
Avaliku esinemise peamised eesmärgid, ettevalmistus ja struktuur. Osavõtjate lühiesinemine.

N 20.09. / kell 18.00-19.30 / Loeng videonäidetega:
Suhtlemismärgid (kõne, hääli, keha, nägu), usutavus, demagoogia, konflikti leevendamine.

N 27.09. / kell 18.00-19.30 / Loeng videonäidetega:
Esinemistiilid – ekspromtkõne, päheõpitud ja kirjaliku teksti esitamine, improviseeriv esinemine (osavõtjate esitus).

N 04.10. / kell 18.00-19.30 / Loeng videonäidetega:
Hingamistehnika, artikulatsioon, resonaatorid, esnemispinge leevendamine.
2-3 minutilise ettevalmistatud kõne esitamine.

N 11.10. / kell 18.00-19.30 / Meediasuhtlus (videonäited):
Funktsioonid, eetika, suhtlustasandid, pressikonverents, intervjuu raadiotelevisioonis.

Loengusarja hind 60€ (sisaldab kõiki loenguid)

Vajalik eelregistreerimine: janne@hopnerimaja.eu • tel 645 5321
Raekoja plats 18 • www.hopnerimaja.eu

HOPNERI MAJA

25. augustil

No Vaata

**Päevajuht:
Keili Sükijainen**

toimub

Tallinna spordihallis

**laste ja noorte
vabaajames**

No Vaata!

Osalemise

on kõigile

TASUTA.

esinemised

loosimised

töötoad

**(robootika,
minigolf, VR jne.)**

**Peauhind
iPhone 6**

Toetab:

Telia

ROI

Üritust korraldab:

**Tallinna
Spordi- ja Noorsooamet**

www.suurimjulgas.ee

TEATED

KODULINNA MAJAS LÕPEB SUVI

Jätkame oma üsna tuttavate tegevustega. Hooaja avame juba kuendat aastat „Heli-seva linnamüüriiga“ 2. septembril.

Linnamüürile – Nunna-, Sauna- ja Kuldjala torni vaheline osa, mille tutvustamise eest igapäevaselt hoolt kanname – pääseb kuni augusti lõpuni iga päev kell 10–19. Septembrikuus on see võimalus kell 11–18, aga neljapäeviti mitte.

Kodulinna maja traditsioon on lubada 1. septembril tutvumiskäigule linnamüüriiga kõik esimese klassi õpilased koos vanaemade ja vanaisadega ilma piletitä. Ootame teid!

Kuldjala torni alumisel korrusel on kuni augustikuu lõpuni võimalik tutvuda Roerichi seltsi tegevusega. 3. septembrist panevad sealsetele seintele ja pinkidele

omavalmistatud vaibad, linikud ja muu käsitöö välja need daamid, kes agarasti as-keldavad maja kangastelgedega. Näitus jääb tutvumiseks septembri lõpuni.

Ka Peeter Mudisti graafikat ja Edgar Valteri pilte on võimalik vaadata. Lauatennist ja koroonat saab mängida samadel aegadel, kui on avatud pääs linnamüürile.

Oma pühapäevaseid „Väärtuse“ sarja tutvumiskäike teeme jälle alates 9. septembrist. Kavast on Kadriorg, Rotermanni kvartal, Tammsaare park, Siselinna kalmistu.

Kohtumisteni!

Tiina Mägi

Palju õnne!

80

Matti Linamäe
Ants-Vello Vaino
Liili Vilbaste
Viive Ambur
Ülo Ojasu
Liudmila Kukushkina
Arma Kuusik
Galina Mõtus
Angelina Khalemskaya
Valeriy Kryukova
Naima Lomp
Õie Sisask
Lillo Kurrik
Svetlana Bartoševits
Luule Vain
Endel Maimets
Niina Potapova
Lea Segal
Urve Saade
Helmi Belzetskaja
Mihhail Kostjuk
Nelli Filippova
Tiiu Beljaeva
Helve Kass
Valeria Štšjolokova
Sirje Holm
Noimi Elkind
Reet Pavelson
Tatjana Kuruševa
Vello Türk
Aado Peebo
Mare Kask
Galina Balezina
Ninel Voskressenskaja
Leida Tallo
Juha Kallberg
Toivo Tammist
Voldemar Soonvald
Lilia Kosmina
Virve Sõgel

85

Vaike Roosma
Helju Meister
Helle Paliale
Helle Prööm
Evi-Aili Mets
Valentina Ivanova
Tatjana Lesment
Erna Lombak
Vaino Aren
Virve Roost

Jevgenia Frolina

Tatiana Marie Jeanne De
Montesquiou
Madeleine Fezensac
Leili-Astra Reelend
Soili Inkeri Hakkarainen

90

Einike Ader
Uno Kuke
Evi Herkel
Aare Pöder
Ülo Klein
Arda Brümmel-Primmel
Maria Mitrohina
Kalju Pidar
Virve Laev
Asta Riismann
Helju Kalamees
Anna Ogneva
Tamara Nikolajeva
Lea Haitov
Olga Pöder
Jekaterina Banasko
Nadežda Orgmets
August Laksberg
Marianna Trumm
Elna-Maie Perlestik

91

Petr Tikhomirov
Ella Reinok
Antonina Petryasheva
Peeter-Philipp Prost
Asta Tuberik
Lille Koska
Mall Tomberg
Valentina Krasnikova
Endla Tikk
Silja Sõerd
Salme Jugaste
Ludmilla Peganova
Ivan Shutko
Ingeborg Trofimova
Liivi Orgmets
Õiela Jegerson
Wilma Keer
Valli Altmets
Tamara Korobko
Hilda Ramat
Olga Vladimirova
Pavel Beilinson

92

Viktoria Kulabuhhova
Jaan Tamm
Reet Kalmet
Liidia Mardiste
Vallija Purgina
Serafima Seliverstrova
Karin Ivand
Õie Süsi
Vaike Mäeste
Anatoli Vanatski
Helmut Anis
Maria Tuhkru

93

Pavel Raud
Lilian Osolin
Alefina Melder
Glafira Eremeeva
Olga Bondarenko
Alfred Kõmmos
Evdokia Makeeva
Aino Pulk
Stella Seen

94

Helga Einberg
Anastasia Zõbina
Enno Leemets
Klavdiya Ivanova
Erna Lepik

95

Akulina Kartushina
Leida Põld
Irina Kremneva

96

Erich Küber
Anna Jürisma
Nataliya Kuznetsova
Antonina Selitskaja

97

Bibisrula Pavlova

*Kui te ei soovi oma sünnipäeva avaldamist Kesklinna Sõnumites, siis palume sellest kirjalikult teatada aadressil Kesklinna Sõnumid, Nunne 18, Tallinn15058 või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

RAHVARINDE MUUSEUMIS

20. augustil kell 12–15 suur perepäev

Tegevust jagub nii noorematele kui ka vanematele:

- näituse „1988: Murrangute aasta“ ametlik avamine;
- ülipõnev robotikatöö tuba kogenud õpetaja juhendamisel;
- sama põnevad lood elust ENSV-s (kannab ette poeet Jaan Keskel);
- animafilm „Naksitrallid“;
- lasteraamatute laat (tasuta raamatud igale lapsele).

Ootame külla!

Vabaduse väljak 9 • tel 644 8193 • rrmuseum@rrmuseum.ee •
Jälgi meie tegevust www.facebook.com/rrmuseum

RAHVARINDE
MUUSEUM

HOPNERI MAJA

AUGUST/SEPTEMBER

• **K, 29. august** kell 19

TALLINNA KAMMERMUUSIKA FESTIVAL

Oksana Sinkova (flööt), Madis Kari (klarnet), Neeme Ots (trompet), Marko Martin (klaver).
Kavas: Saint-Saëns, Kareva, Kangro, Kuulberg jt
Pilet 8€/12€ tund enne kontserdi algust kohapeal.

• **R, 31. august** kell 19

TALLINNA KAMMERMUUSIKA FESTIVAL

TRIO HEMEIS: Sigrid Kuulmann (viul), Andreas Lend (tšello), Ralf Taal (klaver). Kavas: Tšaikovski, Pertmann (maailma esiettekannet).
Pilet 8€/12€ tund enne kontserdi algust kohapeal.

• **R, 31. august** kell 19

Ansambel REVALS Katariina kirikus (Vene tn 14a)
REVALS on 2017.a tegevust alustanud seitsmeliikmeline rock-bänd, mille juured on sügaval *country's, blues'is* ja folgis. Ansambel esitab emakeelset omaloomingut, milles iga noot ja sõna on väga kaugel juhuslikkusest.
Pilet 12/14 eurot saadaval Piletilevis ja 1 tund enne kontserdi algust kohapeal 18€.

• **P, 2. september** kell 19

TALLINNA KAMMERMUUSIKA FESTIVAL

Duo Vlorent Xhafaj (tšello, Albaania/Prantsusmaa) ja Irina Zahharenkova (klaver, Eesti/Soomes)
Kavas: Schumann, Saint-Saëns, Sibelius jt
Pilet 8€/12€ tund enne kontserdi algust kohapeal.

• **L, 8. september** kell 12 ja 15

PATSIPUNUMISE ÕPITUBA

Hopneri Maja patsipunumise õpitoad annavad osalejatele vajalikud oskused, et punuda ise kodustes tingimustes kauneid ning huvitavaid patse.
Juhendaja Ilona Hanni. Sissepääs 18€ (vajalik eelnev registreerimine). Info ja registreerimine: janne@hopnerimaja.eu või 6410022

• **K, 12. september** kell 20

TANTSUKLUBI

Tantsuklubi on oma olemuselt linna kolunud külalaps, kus külakogukonna asemel kohtuvad need inimesed, kellele meeldib rahvatants ja -muusika. Kõik on oodatud, olgu noor või vana. Tantsime eelkõige eesti tantse ja alati pillimehe ehk elava muusika järgi.

• **N, 13. september** kell 18

Treeningprogramm „Avalik esinemine ja meediaga suhtlemine“, I loeng. Juhendaja Härmo Saarm

Treeningprogrammi hind 60€ (vajalik eelnev registreerimine). Info ja registreerimine: janne@hopnerimaja.eu või tel 6410022

• **L, 22. september** kell 12 ja 14.30

PATSIPUNUMISE ÕPITUBA (vt eelpool)

• **K, 26. september** kell 20

TANTSUKLUBI (vt eelpool)

KURSUSED

- **Hopneri Maja NOORTE VANAMUUSIKASTUUDI**
Tunnid toimuvad esmaspäeviti alates 3. septembrist kell 16.30–18.00.
Keskaja ja renessansi muusika interpretatsiooni alustega tutvumine, laul ja pillimäng, kontserdid.
Õpetaja Maria Staak (vanamuusikaansambel Rondulus). Kuutasu 20€ kuus. Uued liikmed oodatud!
Info ja registreerimine: info@hopnerimaja.eu või tel 6410022
- **JOOGATUNNID kolmapäeviti Hopneri Majas**
10.30–11.30 seniiorid
12.00–13.00 keskpäevane jooga
14.00–14.45 lapsed alates 7. eluaastast
Juhendaja: Kalli Suga. Info ja registreerimine: info@kallikodu.ee või 5560 1768

SEENIORIDE ÜLIKOOL

- **K, 12. september** kell 12 KULTUUR
Hooaja avatervitus! Anne Veesaar, näitleja.
- **K, 19. september** kell 12 AJALUGU JA KULTUUR
Pirita Kloostri külastus, Lagle Parek. Sissepääs 1€.
- **K, 26. september** kell 12 PSÜHHOLOOGIA
Kalli Suga, Sotsiaalteaduste MA, joogaõpetaja.

KUNSTIPÕÕNING

Anu Purre Kunstistuudio
Esmaspäev kell 18 Kunstistuudio
Teisipäev kell 12 /18 Kalligraafia (algajad)
Kolmapäev kell 18 Kunstistuudio
Neljäpäev kell 12 /18 Kalligraafia (edasijõudnud)
Info ja registreerimine: anu.purre@gmail.com

NÄITUSED

„Kõik on muinasjutt“ – nelja siidimaalija ühisnäitus (Merike Roodla, Sirje Raudsepp, Sigrid Huik ja Ainikki Eiskop)

Tallinna Haigla valmib 2025. aastaks

Tallinna linnavalitsuse prioriteet on rajada 2025. aastaks Eesti modernseim haigla, mis suudab tõsta oluliselt arstiabi kvaliteeti, parandab selle kättesaadavust ja hõlmab vähemalt poolt Eestit.

Uue haigla detailplaneeringu esimese avaliku arutelu läbinud ja nii projekti kui ka haigla kontseptsiooni vastu tunnevad huvi paljud. Haigla asukohaks saavad Lasnamäe linnaosas kinnistud Narva mnt 129 ja 129b. Sinna koondame eelkõige Ida- ja Lääne-Tallinna keskhaigla ning osa lastehaiglast, mis tekitab väga hea arstiabi logistilise lahenduse – Tallinna ühes ääres paikneb Põhja-Eesti regionaalhaigla ja teises Tallinna Haigla.

Laias laastus lähevad vana- ja amortiseerunud haigla-hoonete kinnistud müüki, kuid uued linnaosades paiknevad tervisekeskused, hooldusravikliinikud ja lastehaigla jäävad samasse kohta. Nimekirja pole lukus, vaid sõltub sellest, millised on nii riigi kui ka linna vajadused arstiabi osutamises ning millised on parimad lahendused, et patsient ei peaks jooksma ühest kohast teise.

See on inimeste jaoks ka Tallinna Haigla oluline väärtus. Tallinna Haiglasse koondub vähemalt 25% Eesti eriarstiabi ja hõlmab kõiki erialasid, mida praegu Tallinna keskhaiglates praktiseeritakse. Päevaravi visiitide arv peaks olema esimesel aastatel ligikaudu 21 000 ning haiglasse koondub umbes 600 000 ambulatoorset visiiti ja ca 45 000 statsionaarset raviuhtumit aastas.

Modernse haigla trump on seegi, et saab rakendada parimaid ja nüüdisaegseid kõrg-

tehnoloogilisi võimalusi, mis vanades haiglahoonetes pole tihtilugu võimalik. Sellest võivad nii arstid, kes ootavad pikisilmi, et saaksid kasutada uusimaid ja põnevaimaid tehnoloogiasid, kui ka patsiendid, sest saavad Eesti parimat arstiabi. Usun, et see annab lisamotivatsiooni arstidele ja erialaspetsialistidele töötada kodumaal või tulla tagasi, kui nende töötingimused on maailmatasemel.

Ei saa mainimata jätta, et haigla projekt on suur, koondades sinna suurima erakorralise meditsiini osakonna, silmakirurgia, polikliiniku, operatsioonisaali ja palju muud, kuid saame selle rajamisel lahendada paljud praegused arstiabi osutamise murekohad. Samuti on väga hästi läbimõeldud liikluskorraldus ja parkimine: erinevad sõiduteed ning kahekorruseline maa-alune parkimismaja. Kokku oleme planeerinud vähemalt 1566 parkimiskohta, mis jagunevad külaliste ja personali vahel. Haigla kogu brutopind moodustab 144 645 m², millest programmeeritud ehk nii-öelda tööpinda on 75 113 m². Hoonet on ligi 300 m pikk, 80 m lai ja 40 m kõrge. Kriisiolukorras suudab haigla tagada ligi 800 aktiivravi voodikohta ja kõik hooned on omavahel ühendatud maa-aluste tunnelitega, et kehvade ilmastikuolude korral võimaldada mugav patsientide liikumist.

Haigla on planeeritud targalt ja läbimõeldult, arvestades sealhulgas eelkõige rahvusvahelisi praktikaid ja kogemusi. Tervishoius on alati probleeme, mida näeme ette, kuid on haigusi ja küsimusi, millele praegu

vastused puuduvad. Kuna haigla koosneb mitmest kaheksakordsest maapealsest hoonekompleksist, saame vastavalt vajadusele muuta struktuure selliselt, et teisi samal ajal seal osutatavaid tervishoiuteenuseid saaks kenasti jätkata.

Peale kõige eelmainitu on haigla territooriumile planeeritud teisigi korpusi, mille täpsema sisu üle käivad veel arutelud. Kindlasti tuleb sinna Lasnamäe tervisekeskus koos perearstikeskusega ja mitu haiglat toetavat hoonet, ent miks mitte ka teaduskeskus või patsientide hotellid, kui selleks on vajadus.

Tõsi, projekt on kulukas.

Alginvesteering hoonestusse on ligikaudu 300 miljonit eurot ja investeeringud meditsiinitehnoloogiasse umbes 60 miljonit eurot. Rahastamiseks on mitu võimalust. Tallinna linn on valmis, et koostöös riigiga rahaliseid vahendeid haigla rajamiseks ühendada, sest tervishoiusüsteem vajab uut haiglat ning arstiabi kvaliteedile ja kättesaadavusele tuleb suuremaid ressursse suunata igal juhul. Haigla hakkab teenindama vähemalt poolt Eestit, mitte ainult pealinna elanikke, mistõttu on tähtis, et ka riik paneks haigla finantseerimisele öla alla.

Teine võimalus on rajada

haigla Euroopa Liidu rahaga ning välistada ei tasu kolmandatki varianti, et ehitame haigla koostöös erasektoriga. Usun, et see on valikute küsimus ja leian, et Tallinna Haigla on Eesti tervishoiusüsteemi arendamiseks ääretult vajalik.

Eesti ühiskond vananeb, mis omakorda tähendab, et abivajajate hulk kasvab ja töökaasi jääb vähemaks. Nüüdisaegne Tallinna Haigla tugevdab aga oluliselt meie tervishoiusüsteemi, mis ilmselgelt vajab muutusi ning peame oluliselt parandama arstiabi kättesaadavust ja kvaliteeti terves Eestis. Usun, et peagi jõuame finantsküsimustes kokkulep-

pele ja saame rajada moodsaima haigla, millest võivad kõik Eesti inimesed.

Tõnis Mölder
abiinapea

Miks saada geenidoonoriks?

Eesti Vabariigi juubeliaastal kogutakse geenivaramusse juurde 100 000 inimese andmed.

Uutele doonoritele tehakse geenikaart, mille alusel saab edaspidi hinnata personaalseid haigusriske ja ravimite sobivust. Geenianalüüs on kavas lähiaastatel integreerida igapäevameditsiiniga. Aprilis käivitunud projektiga on praeguseks liitunud juba ligi 50 000 inimest, kellest rohkem kui 30 000 on jõudnud anda ka vereproovi.

Nüüd on tallinlastel aga hea võimalus liituda: 15. septembril Poolamäe pargis toimival Kesklinna sügislaadal on kell 12-15 avatud SYNLAB-i verevõtutelt.

Vereproovi andmine võtab aega vaid mõne minuti ja on inimestele tasuta. Oma digitaalse nõusoleku projektis osalemiseks saab anda veebikeskkonnas www.geenidoonor.ee. Seal leiab ka lisateavet.

Kes võivad saada geenidoonoriks?

Geenidoonoriks võivad saada vaba-tahtlikkuse alusel Eesti elanikud alates 18. eluaastast, kes ei ole varem liitunud geenivaramuga. Doonoriks saamise ja vereproovi loovutamise eeldus on eelnev informeeritud nõusoleku digitaalkirjastamine, mida saab teha ID-kaarti kasutades või mobiil-ID keskkonnas www.geenidoonor.ee.

Miks saada geenidoonoriks?

Et saada edaspidi teada oma isiklikud haigusrisikid ja ühtlasi anda hindamatu panus teaduse ja meditsiini arengusse.

Kuidas saada geenidoonoriks?

6 ml veenivere loovutamise teel. Vereproov transporditakse geenivaramu laborisse Tartus, kus kõigile uutele geenidoonoritele tehakse personaalne geenikaart. Teisisõnu – andmete genotüpiseerimise analüüs, st geenianalüüs kogu inimese genoomi ehk DNA lõikes. Geenikaardi alusel saab hinnata personaalseid pärilikke haigusriske ja ravimite sobivust. Edaspidi on võimalik individuaalseid geenianalüüse kasutusele võtta meditsiinsüsteemis.

Kes koguvad andmeid?

Vereproovide kogumine toimub suuremates haiglates (PERH, Lääne-Tallinna keskhaigla, Ida-Tallinna keskhaigla) ning SYNLAB-i verevõtupunktides üle Eesti. Geenivaramuga liitumine on tasuta.

Miks on vaja geenivaramut laiendada?

Eesti geenivaramu on loonud arstiteaduse arengule olulise andmebaasi, millega on liitunud 5% Eesti täiskasvanud elanikkonnast. Geenivaramu andmebaas on täienenud teiste terviseandmeid sisaldavate andmebaaside ja registritega linkimise teel. Välja on töötatud mee-

todid terviseriskide paremaks ennustamiseks, et edaspidi saaks geneetilist informatsiooni arvesse võttes haigusi tulemuslikumalt ennetada ja täpsemalt ravida. Geenivaramu loodud biopanga laiendamine võimaldab suurendada selle väärtust nii teadusliku uurimistöö jaoks kui ka geeniinfol põhineva personaalmeditsiini mõõdapääsmatu eeldusena.

Mis on uut võrreldes varasema andmekogumisega?

Tänu tehnoloogia arengule on nii geenidoonorite kui ka andmekogujate jaoks oluliselt lihtsustunud. Digitaalselt saab allkirjastada nõusoleku vormi ja täita terviseandmete küsimustiku veebis. Veenivert tuleb loovutada varasema 50 ml asemel 6 ml, sest analüüsiks vajalik DNA saadakse kätte juba oluliselt väiksemast verekogusest.

Geenidoonoriks on kõige lihtsam saada, kui anda oma arstile teada, et on allkirjastatud geenidoonoriks saamise nõusolek ja soov on anda geeniproov. Kui arsti vastuvõtule 2018. aasta jooksul ei satu, siis võib pöörduda otse verevõtu kabinetis. Eelnevalt aega broneerida vaja ei ole.

Anneli Allik

geenivaramu teabejuht

31.08.2018 · kell 19
Katariina kirik
(Vene tn 14a)

Revalis

HOIPELIMAJA
Piletid 12 € / 14 € Piletilevist
ja tund enne algust kohapeal 18 €

VARIA

Sajandi jooks hõivab tänavad

Eesti suurim rahvaspordisündmus Tallinna maraton koos sügisjooksuga toob 7.–9. septembrini pealinna tänavatele tuhanded rahvusvärvides liikumisharrastajad.

Traditsiooniline programm algab reedel, 7. septembril 5 km pikkuse Nike noortejooksuga, jätkub laupäeval Mesikäpa lastejooksude ja 10 km sügisjooksuga ning saab suurejoonelise lõpu pühapäeval, 9. septembril Tallinna maratoni (42,2 km) ja poolmaratoniga (21,1 km).

Sajandi suurimale jooksusündmusele saab registreeruda internetiaadressil www.jooks.ee.

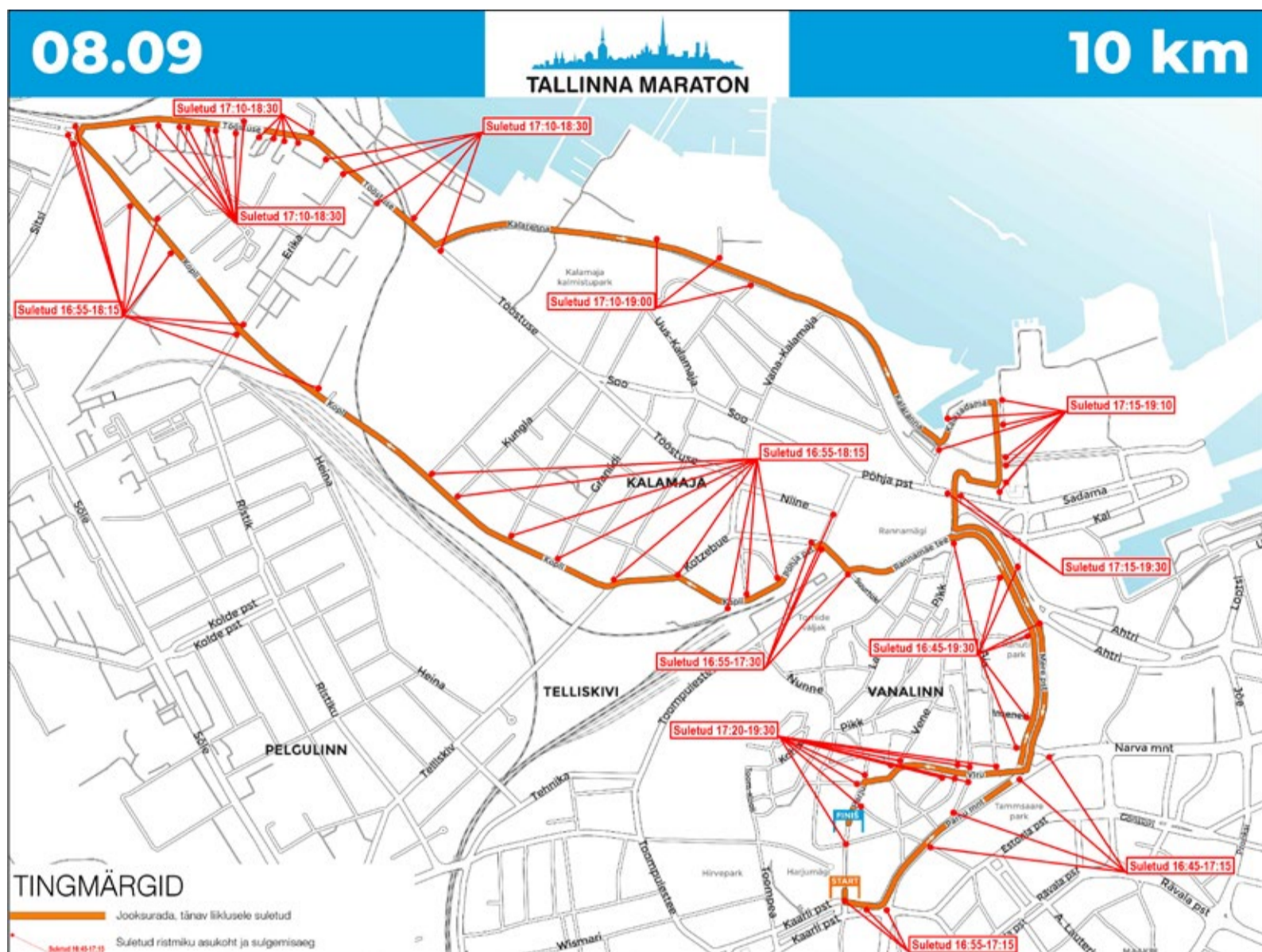
Ühtlasi toob sündmus kaasa ajutisi muudatusi liikluskorralduses, mida 10 km trassi osas kajastab lisatud skeem. Järgmisel päeval kulgeb maratonitrass keskkonnas peamiselt samadel tänavatel, kuid liiklus suletakse siis hommikutundidel. Palume jälgida vastavaid märke!

Kesklinna sügisjooks

Valmisolekut Tallinna maratoni jaoks saab kontrollida ja oma jooksuvormile viimast lihvi anda 5. septembril Kesklinna sügisjooksul.

Jooks toimub Järve terviserajal, mille Viljandi maantee poolsest küljest antakse 4,7 kilomeetri pikkusele põhidistantsile start kell 19. Sellele eelneb lastejooks kell 18.30. Osavõtt on kõigile tasuta!

Jooksu korraldab Kesklinna valitsus koos MTÜ Stamina SK ja Sparta spordiseltsiga. Täpsem teave ja registreerimisinfo on Kesklinna valitsuse kodulehel ja FB-s või www.stamina.ee.

		↓		Vana-kesega järv	Automark	Sigitaja	Vanaema	Linn Itaalias	Pindala	Alasile loojad
Eelneb vastusele										
Põhitõed									Siimens ... valukoda	
Külitamine						Järjest tähed				
Ilmaletooja						Lambuke				
Hotell ja väljak Tallinnas							Võlts- Mäestik Venemaal			
Tallinna sümbolhoone	Eesti poeet	India poliitdünastia	Närb Abs. rõhk					450.	Silotaim	
Tallinnas toimunud OM osa					Peaagu must	Harimatu inimene				... break (tennises)
Kirikuvanne							Võre			
Ettejäudmine							Top ...			
Kodanik (lüh)			Pühendunud Ehnatoni jumal							
Hapnik	Setu kärakas Masti rõhtpuu							Kultuur ja Elu	Lõpp	
Kolmas (sks k)					Norra mehenimi	Suurvõistlus				Kaalium
Rand Eestis		Norra pealinn	Jood			Audentese SK eelkäija	Kriips			
Võrgukinnis				Kuldi teine-pool						

Eelmise ristsõna õige vastus oli VÕIMU KÕHUALUNE. Õige vastuse saatnutest naeratas loosiõnn Jana Lembergile. Palume tulla järgmise nädala jooksul auhinnale järele Kesklinna valitsusse Nunne 18. Selle ristsõna õigeid vastuseid ootame kuni 27. augustini eelnimetatud aadressil või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee. Taas läheb loosi auhind!

Elektriautod stardivad maratonile

Elektriautode maratonralli Tallinnast Monte Carlosse saab stardi 18. septembril kell 10 rahvusoper Estonia eest.

Teekond läbib 10 riiki peatustega 37 linnas. Kõik Eesti elektriautode omanikud on oodatud osalema Tallinna–Pärnu etapil. Korraldajad tahavad tuua stardijoonel sada autot. Esimest korda kulgeb elektriautode maratonralli mööda 1930-ndatel toimunud Tallinn – Monte Carlo ralli marsruuti piki Läänemere rannikut ja läbi Prantsusmaad.

Ralli patroon on Monaco prints Albert II. Ürituse peakorraldaja ja Monaco aukonsuli Jüri Tamme sõnul on vabaklassi kategoorias oodatud osalema piiramatu arv eri marki elektriautodid. „Osaleda saab kogu distantsil või igal eraldi etapil, mille

võitjaid ootavad diplomid ja medalid. Võistluse pidulik finiš ja auhinnatseremoonia toimub 29. septembril Monaco vürstipalee esisel väljakul,” sõnas Tamm.

Tallinna linnapea Taavi Aas tunnustas rallitraditsiooni jätkumist keskkonnateadlikus vormis elektriautode võidusõiduna. „Elektriautode tehnoloogia teeb kiireid edusamme ja tulevik kuulub neile. Loodan, et see ralli annab elektriautode arengule lisatõuke,” ütles Aas.

Elektriautode maraton on ainulaadne spordivõistlus Euroopa avalikel teedel, kus võistluses osalevad meeskonnad peavad järgima liikluseeskirju ja sõitma välja sama aja kohtuniku autoga, mis stardib igal etapil 10 minutit enne võistlustel osalevaid masinaid.

Teoteater kutsub Kalamajja!

16. septembril kell 11-18 toimub Teoteateris ja kõrval oleval pargialal Kalamaja sügislaad.

Kalamaja koduteater tähistab ühtlasi 27. hooaja algust. Toimuvad etendused ja huvitavad jututoad, hoovilaval astuvad muusikaliste maiuspaladega üles nii Teoteatri liikmed kui külalishäitlejad.

Pargialalt leiab palju müüjaid, kes pakuvad nii näputööd kui söödavat, kosmeetika- ja tervisetooteid. Kuurikohvikus pakutakse omavalmistatud kooke ja küpsetisi. Lastelinnakus on tegevused pere pisematele. Külla on lubanud tulla miniloomaaed ja näomaalijad! Päeva lõpetab Teoteatri kõige uuem lavastus, esoteeriline põnevik „Tuleriit“.

Tegevused teatrisaalis on piletiga, Kalamaja sügislaadast ja laadalava kultuuriprogrammist saab osa tasuta.

Kel soov kehastuda kellekski teiseks, tulgu laadapäevale vastavalt riietatuna – ägedamad stiilinäited saavad auhindadega pärjatud. Pakume võimalust jäädvastada end uhkes kostüümis pildile koo Teoteatri näitlejatega. Laadalaval esineda või kaubelda soovijad andku sellest julgusti teada! Loe lisa www.teoteater.ee/kalamaja-sugislaad-teoteateris/.

Katrin Aedma
projektijuht

info@kaebusabi.ee
LAHENDAB PROBLEEMID

põhjendamatu nõuete, segaste olukordade klaarimisega jms.
KAEBUSABI ON TEENUS EBAÕIGLUSE ALL KANNATANUTE AITAMISEKS JA KAITSEKS

Meie tegevusvaldkonnad: võlanõuete täitmine, laimu ümberlõkkamine, kohtuhagide koostamine, lepitamine, lepingud minimeeritud riskidega ka väljapool ELi, segaste olukordade lahendamine jne.

AITAME KLIENDIL LAHENDADA OLUKORDI, MILLEGA TOIMETULEKUKS NAPIB TAL ENDAL RESSURSSE – energiat, aega, sidemeid või teadmisi.

Kirjuta julgesti: info@kaebusabi.ee

Värske mesi
otse mesinikult!

Hind: 8 €/kg

Ostes 10kg mett, on
kohaletoomine tasuta!

Tel: 522 7099 www.robetimesi.ee

SIIN VÕIB
OLLA SINU
REKLAAM!

kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

KESKLINNA SÜGISLAAT

15. septembril kell 11-19

Poolamäe pargis (Stadioni 10)

MEISTRIVÕISTLUSED ŠAŠLÖKIGRILLIMISES
KAUPLEJAD, LASTEALA, STREET WORKOUT
GEENIDONORITELK JA PALJU MUUD

MARKO MATVERE JA VÄIKESTE LÕÖTSPILLIDE ÜHING
IGOR JERMAKOV JA ANSAMBEL ZLATŌE GORŌ

Tule
UUE MAAILMA
TÄNAVAFESTIVALILE!

1.-2. SEPTEMBRIL

Üldsaunad
Tunnisaunad
Tunnidušid

Raudselt puhtaks
juba aastast 1936!

Värskelt
remonditud
Raua saun
taas avatud!

Raua tn 23 Tallinn
Harjumaa 10124
Tel.: 622 94 95
E-post: info@rauasaun.ee
www.rauasaun.ee

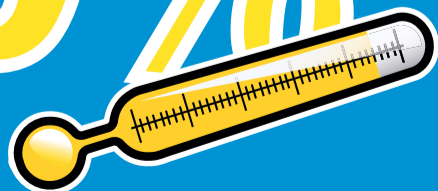
K-RAUTA

ÜLE 5000 TOOTE

-20%

KUNI

-50%

TULE NAUDI HINDA!

EESTI

Ambasíid na hÉireann
Embassy of Ireland

Culture Ireland
Cultúr Éireann

Tallinna
Kultuuriamet

TAASISEISVUMISPÄEVA
KONTSERT

20. AUGUST KELL 17

Tallinna Raekoja platsil

ÉIREESTI

IIRI MUUSIKUD EESTIS
30 AASTAT HILJEM
1988-2018

MUUSIKUD
IIRIMAALT

JOHANSONID
JA SÕBRAD

BIRGIT

KONTSERT ON TASUTA

